

การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974 – 451 – 483 – 3

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทส ทองช่วย)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดี จากอาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสริม ทศศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เรวดี กระจ่างวงศ์ อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแนวคิด หลายประการ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำและช่วยตรวจ คุณภาพเครื่องมือในการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่ได้ ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา และเพื่อนร่วมงาน ทุกคนที่คอยสนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือ และช่วย เหลืออีก ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณท่านเหล่านี้ไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทดเวทิตี แต่บิดา มารดา บุรพจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	7
การพัฒนาหลักสูตร.....	11
การประเมินหลักสูตร.....	15
เกณฑ์การประเมิน.....	20
รูปแบบของการประเมิน.....	24
หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	51
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
รายละเอียดการประเมิน.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	73

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	74
ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล.....	75
ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล.....	77
ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล.....	81
ตอนที่ 5 ผลการประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล.....	88
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไข.....	95
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
บทย่อ.....	97
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	97
ประชากร.....	97
กลุ่มตัวอย่าง.....	98
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	98
สรุปผล.....	98
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
บทคัดย่อ.....	172
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	177

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กรอบความคิดในการประเมินของสต๊าฟเฟิลบีมี.....	35
2 วิธีการประเมินองค์ประกอบในด้านต่าง ของสต๊าฟเฟิลบีมี.....	35
3 ซิปป์โมเดล จำแนกตามวัตถุประสงค์ วิธีการและความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใน กระบวนการเปลี่ยนแปลง.....	36
4 รายละเอียดของการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา.....	52
5 รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมินและ สัมภาษณ์.....	54
6 รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสอบถามและทดสอบ	54
7 รายละเอียดของสิ่งที่ประเมิน จุดมุ่งหมาย ตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูลตัวบ่งชี้ ข้อมูล และแหล่งข้อมูล เครื่องมือ การวิเคราะห์เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสินใจ.....	55
8 การประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา	75
9 การประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา อิสลามศึกษา.....	76
10 การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา.....	78
11 การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา อิสลามศึกษา.....	79
12 การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา.....	81

13	การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา อิสลามศึกษา.....	83
14	การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและ กรรมการสถานศึกษา.....	84
15	การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา.....	88
16	การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา อิสลามศึกษา.....	90
17	การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จากการทดสอบนักเรียน.....	93
18	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ฉบับผู้บริหาร	118
19	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ฉบับครูผู้สอน	121
20	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฉบับผู้ปกครอง	123
21	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์.....	124
22	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติวิชาอิสลามศึกษา.....	124
23	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาอิสลามศึกษา.....	125
24	ความยากง่าย อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาอิสลามศึกษา.....	128

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา.....	15
2 รูปแบบการประเมินของทาบา.....	25
3 แผนภูมิขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผลหลักสูตร (โครงการ) ของไทเลอร์.....	29

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้ดีเพราะการศึกษา เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักใช้เหตุผล มีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม โดยส่วนรวมและทำให้ประชาชนเหล่านั้นนำประสบการณ์ไปใช้พัฒนาความเป็นอยู่และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 7) ก็ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งหมายความว่ารัฐจะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กทุกคน โดยเน้นให้ความรู้ ความคิด และความสามารถด้านต่าง ๆ รวมถึงมีเจตคติที่ดีที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และมาตรา 26 (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 15) ที่ให้ประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน

การศึกษาระดับประถมศึกษานั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากหลักสูตร มีความคาดหวังให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน มีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีในฐานะเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ วงการอาชีพและสังคม (กรมวิชาการ. 2541 : 5) และนั่นหมายความว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับนี้จะต้องเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศ อย่างไรก็ตามการที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสมบูรณ์ของหลักสูตร ความพร้อมทางปัจจัยในการจัดการศึกษา และความสำเร็จในการใช้หลักสูตร (กรมวิชาการ. 2538 : 1) หลักสูตรจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา

ทุกระดับ เพราะการจัดการศึกษาจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าปราศจากหลักสูตร ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางว่าควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในแนวใด (ชมพันธ์ ญุฑฐร ณ อุฑฐยา. 2525 : 1) การทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร ถือว่าขั้นตอนของการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าขั้นตอนการใช้ หลักสูตรนั้นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง นักพัฒนาหลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนการใช้หลักสูตรว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรได้จัดสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการไม่ถูกต้อง หรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะยังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สงัด อุทรานันท์. 2532 : 261-262)

หลักสูตรอิสลามศึกษา ก็เป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ อยู่ 3 หน่วยงาน คือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2 และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา (ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต 2. ม.ป.ป. : 16) และเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ขึ้นนั้นทำให้การจัดชั้นเรียน และการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2523 แทน

ในปี พ.ศ. 2533 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรอิสลามศึกษาจึงได้รับการปรับปรุงหลักสูตรเป็น อิสลามศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาขึ้นอีก จึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยให้เริ่มใช้ หลักสูตรดังกล่าวตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา

หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา ได้วิวัฒนาการและปรับปรุงมาตามลำดับอันเนื่องจากการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาระยะแรกมีปัญหาเกี่ยวกับผู้สอนโดยครูประจำการไม่มีเวลาสอน งบประมาณไม่มี งบประมาณจ้างผู้สอนไม่มี ต้องสอนนอกเวลาเรียน หลักสูตรการสอนไม่ชัดเจน (กรมวิชาการ . 2541 : 1) และจากการวิจัยพบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามและผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา มีปัญหาการใช้ หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สูงถึงร้อยละ 70.42 (ไฟโรจน์ สุขวงศ์วัฒน์. 2538 : 25) และจากรายงานผลการนิเทศและติดตามผล การใช้หลักสูตรของศึกษานิเทศน์อำเภอและจังหวัดได้สรุปปัญหา และอุปสรรคการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คือผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนตามแนวหลักสูตร ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ถูกต้องของหลักสูตร ไม่มีหลักฐานการวัดผลประเมินผล และจากรายงานผลการดำเนินงานการจัดการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าในการจัดการศึกษานั้นยังมีปัญหาอีกหลายด้านดังนี้คือ ปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร กระบวนการ และด้านคุณภาพผู้เรียน (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2545 : 49)

จากความสำเร็จและเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง ตรงตามความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่น่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ด้านบริบท ประเมินเกี่ยวกับจุดหมายของหลักสูตร โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประเมินเกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของครู นักเรียน และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
3. ด้านกระบวนการ ประเมินเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการบริหารหลักสูตร
4. ด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของการใช้หลักสูตร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา
3. เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้หลักสูตร อันจะนำไปเป็นแนวทางประกอบการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ทำหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 134 คน
 - 2.2 ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 144 คน
 - 2.3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 4,070 คน
 - 2.4 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4,070 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรยามานะ (Yamane. 1970 : 886) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ทำหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 101 คน
 - 3.2 ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 105 คน
 - 3.3 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 365 คน

3.4 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 365 คน

4. รูปแบบการประเมิน

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองซีบีพี (CIPP Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (goal – attainment model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลครั้งนี้ ใช้เครื่องมือ 4 ประเภทดังนี้

5.1 แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา จำนวน 2 ฉบับ

5.1.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินสำหรับผู้บริหาร

5.1.2 ฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินสำหรับครูผู้สอน

5.2 แบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ

5.3 แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา สำหรับผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับ

5.4 แบบทดสอบวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 2 ฉบับ

5.4.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ

5.4.2 ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ จำนวน 4 ข้อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา หมายถึง กระบวนการของการตัดสินใจหรือตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรอย่างมีระบบ โดยใช้ข้อมูลจำนวนมากจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้ทราบถึงคุณภาพของระบบที่ทำการประเมิน

2. หลักสูตรอิสลามศึกษา หมายถึง หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3. ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการณ์แทนหรือหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

4. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาวิชาอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัด สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของการใช้ หลักสูตรเช่น รู้และเข้าใจคำสั่งสอนของศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนบัญญัติได้ ถูกต้อง เป็นมุสลิมที่ดีตามแบบอย่างของท่านนบีมุหัมมัด สดลลอลลอฮู อะลัยฮิ วะสัลลัม และสามารถดำรงชีวิตตามวิถีทางของศาสนาอิสลามได้

7. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึงบิดา มารดาหรือผู้ที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนแทนบิดามารดา

8. การประเมินรูปแบบซีพี (CIPP model) หมายถึงการประเมินที่มีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

การประเมินบริบท เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมของหลักสูตรคือ จุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร คือ ความพร้อม และความเหมาะสมของครู นักเรียน และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

การประเมินกระบวนการ คือการประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียน การสอน การประเมินผลการเรียน และการบริหารหลักสูตร

การประเมินผลผลิต คือ การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของการใช้หลักสูตร

9. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler model) หมายถึง รูปแบบการประเมินผลที่ยึด วัตถุประสงค์เป็นหลัก เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพียงใด เพื่อที่จะรู้ว่า การจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้หรือไม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยในการประเมินผลการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การประเมินหลักสูตร
4. เกณฑ์การประเมิน
5. รูปแบบการประเมิน
6. หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลหลักสูตร

ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร ไว้หลายทัศนะด้วยกันดังนี้ ทาบา (Taba 1962 : 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียน และครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

กู๊ด (Good 1973 : 157) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนวางแผนจัดให้แก่ผู้เรียน

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 175) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึงข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

สิริพร บุญญานันต์ (2529 : 5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้หลักสูตร ซึ่งหมายถึงทั้งส่วนที่เป็นข้อกำหนดรายการสอน และส่วนที่เป็นกระบวนการทั้งปวงเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามข้อกำหนดนั้น

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2531 : 106) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลาย ที่จัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาวิชา เจตคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เมื่อประมวลกันเข้า แล้วก็ประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็กถือว่าเป็นหลักสูตรทั้งสิ้น

สังค อุทรานันท์ (2532 : 16) กล่าวว่าหลักสูตรคือสิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว และ ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

กมล สดประเสริฐ (2538 : 3) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อเด็กด้วย

กรมวิชาการ (2541 : 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้มีทักษะความคิด และทัศนคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542 : 44) กล่าวว่าหลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดให้ กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บท ในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

กาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 38) กล่าวว่าหลักสูตรคือโครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียน การสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถและประสบการณ์โดยส่งเสริมให้เอ็กัตบุคคล ไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ใน โรงเรียน ในสังคมและใน โลกอย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึง มวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดที่มีอยู่ใน และนอกโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน

องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้หลายประการ ดังนี้

ทาบา (Hilda Taba 1962 : 422 – 423) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร
2. การจัดเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนในแต่ละวิชา
3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการนำหลักสูตรไปใช้
4. วิธีการประเมินผล

ไทเลอร์ (Ralph Tyler 1968 : 1) กล่าวว่า โครงสร้างของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมาย ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

กมล สุดประเสริฐ (2517 : 32) กล่าวว่า หลักสูตรมีส่วนประกอบ 3 ส่วนได้แก่

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. กิจกรรมด้านการสอน
3. งานประเมินผล

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 177) กล่าวว่าหลักสูตรที่จัดดำเนินการขึ้นควรมีองค์ประกอบ

ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้

โกสินทร์ รังสยาพนธ์ (2526 : 36) ได้กำหนดองค์ประกอบและกล่าวถึงความสัมพันธ์

ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ (objective) ซึ่งหมายถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชา (subjective matter)
3. วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ (method and organization)
4. การประเมินผลตามหลักสูตร (evaluation)

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542 : 50-52) กล่าวว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ในที่นี้จัดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. จุดหมายและจุดประสงค์

1.1 จุดหมายเป็นสิ่งที่กำหนดกว้าง ๆ เน้นคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียน มักพบได้ในส่วนแรกของหลักสูตร อันเป็นจุดเริ่มต้นทำให้เกิดเป็นโครงสร้างหลักสูตร

1.2 จุดประสงค์ เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะเรื่องในระดับกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์และรายวิชา ที่มีอยู่ในโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์จะเป็นตัวบ่งชี้ให้จัดเนื้อหาสาระซึ่งจะต้องจัดให้มีความสอดคล้อง

2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์

2.1 เนื้อหาสาระที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์แบ่งเป็น 5 ประเภทคือ

2.1.1 ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา

2.1.2 ความคิดรวบยอดและหลักการ

2.1.3 การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์

2.1.4 ทักษะทางกาย

2.1.5 เจตคติและค่านิยม

2.2 ประสบการณ์ เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้เรียนได้นำไปพิจารณาตัดสินใจ สร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและชั้นเรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตรต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ องค์ประกอบที่สำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้คือ

3.1 การเตรียมครูผู้สอน

3.2 ผู้บริหารโรงเรียน

3.3 ครูผู้สอนต้องมีคุณภาพ

4. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ค้นหาสาเหตุของสิ่งที่ไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นงานใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวาง จะต้องวางโครงการการประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นกระบวนการ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมีเช่น

4.1 ช่วยทำให้จุดหมายและจุดประสงค์ระดับต่าง ๆ มีความกระจ่างชัดเจนขึ้น เพราะถ้าคลุมเครือจะไม่สามารถประเมินผลได้

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล มีผลไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน ช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น

4.3 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตร จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนหลักสูตรใหม่

กาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 38) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร

2. เนื้อหาวิชา และประสบการณ์

3. วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน

4. การประเมินผล

รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 86) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

จากความคิดเห็นเหล่านี้พอสรุปได้ว่า หลักสูตรควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการค้นพบหลักการ ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ ๆ หลักสูตรย่อมต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัย เพื่อให้เหมาะกับสภาพในปัจจุบัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 7 – 9) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการสร้าง การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรก็ตาม กระบวนการเหล่านี้จะมีความแตกต่างในแง่ขอบเขตเท่านั้น ส่วนรายละเอียดและวิธีการดำเนินการมีลักษณะทำนองเดียวกัน โดยการพัฒนาหลักสูตรทุกแบบย่อมมีผลกระทบต่อองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้ง 4 ด้านของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. วิธีสอนวิธีการประเมินผล

สังค์ อูทรานันท์ (2527 : 8) กล่าวถึงการพัฒนา (development) ว่ามีความหมายที่เด่นชัด 2 ลักษณะคือ การทำให้ดีขึ้นและการทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นดังนั้นการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) จึงมีความหมายครอบคลุมถึงการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น หรืออาจจะหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่ต้องมีหลักสูตรเก่าเป็นพื้นฐานอยู่เลยก็ได้ในตำราเกี่ยวกับ หลักสูตรทั่วไปมีการใช้คำอยู่หลายคำ เช่น คำว่า การสร้างหลักสูตร (curriculum construction) การร่างหลักสูตร (curriculum planning) การปรับปรุงหลักสูตร (curriculum improvement) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (curriculum revision) คำเหล่านี้ล้วนอยู่ในขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตรทั้งสิ้น

สังค อุทรานันท์ (2532 : 307) ได้ให้เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ตามหลักการของหลักสูตรนั้น หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น
2. ในการพัฒนาหลักสูตรได้มีการยอมรับความสำคัญของผู้ใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก และได้มีการยอมรับว่าสมควรจะให้ผู้ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วยในทางปฏิบัติ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 86) กล่าวว่า การพัฒนา ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า development มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
2. การทำให้เกิดขึ้น

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะด้วย กล่าวคือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย บทบาทหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรจึงมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. ดำเนินการร่างหลักสูตร
3. จัดระบบการนำหลักสูตรไปใช้
4. ประเมินหลักสูตร
5. การตัดสินใจหลักสูตรฉบับที่กำลังใช้ หรือฉบับร่างที่นำไปทดลองใช้

ด้วยเหตุนี้ นักพัฒนาต้องทำงานทั้ง 5 ประการข้างต้น และมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี ฯลฯ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับความก้าวหน้าทางการศึกษา มีการค้นพบหลักการ ทฤษฎีใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นตัวกำหนดสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้ดีที่สุด

สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร

สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรนั้น มีดังต่อไปนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์มากขึ้น จำนวนพลเมืองก็เพิ่มทำให้เกิดปัญหาการอยู่รอด
2. วัฒนธรรมเปลี่ยนไป วัฒนธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนักเรียนจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความผาสุก

3. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม หลักสูตรจึงต้องเปลี่ยนเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้านั้น

4. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

5. ปรัชญาการศึกษาและการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป

6. ความก้าวหน้าทางจิตวิทยา

สรุปได้ว่า สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้น เนื่องจากว่าสภาพแวดล้อมและสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยเปลี่ยนไป จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ทันกับกาลเวลาและสภาพสังคมในปัจจุบันให้มากที่สุด

หลักการในการพัฒนาหลักสูตร

การที่จะพัฒนาหลักสูตรให้เกิดผลดีนั้น ผู้สร้างหลักสูตรจำเป็นต้องมีหลักการในการปฏิบัติให้รอบคอบ ดังเช่นที่แมกเคลีย์รี และเฮนเคลย์ (McCleary and Hencley 1970 : 31 – 32) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า

1. หลักสูตรควรมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน และเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติได้

2. การสร้างหลักสูตรควรมีระบบระเบียบ มีการเก็บสะสมเนื้อหาที่ควรเรียน นำมาปรับปรุงให้เข้ากับวัยของเด็ก

3. ครูควรมีบทบาทตัดสินใจเรื่องหลักสูตร รู้จักปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับวัสดุอุปกรณ์ วิธีสอนและรู้จักลำดับเนื้อหาวิชาที่ต้องการสอนก่อนหรือหลังด้วย

นอกจากนี้ วัลลภ กันทรพิชัย (2529 : 189) ยังให้ข้อเสนอแนะว่าในการพัฒนาหลักสูตร ผู้สร้างหลักสูตรควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

2. ในการพัฒนาหลักสูตรควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

3. ในการพัฒนาหลักสูตรควรมีการสื่อสารอย่างคล่องตัว

4. ในการพัฒนาหลักสูตรควรมีการประสานงานกันอย่างกว้างขวาง

5. ควรให้บุคคลต่างอาชีพเข้ามามีส่วนในการพัฒนาหลักสูตรด้วย

6. การนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้ว ไปทดลองใช้เป็นสิ่งจำเป็นมาก

7. ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดเวลา และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยทดลองหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

กรมวิชาการ (2539 : 2) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ลักษณะดังนี้

1. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหา
3. ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่
4. จัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่
5. จัดทำเนื้อหา / รายวิชาเพิ่มเติมชิ้นใหม่

จะเห็นได้ว่าผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังเช่นที่ ลอว์เลอร์ (Lawlor 1978 : 5887 – A) กล่าวเน้นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนทั้งหลายจะต้องเข้าร่วมในการวางแผน และพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
2. การประเมินหลักสูตร
3. เนื้อหาวิชา
4. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตร

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ เป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (รุจิรี ภู่อาระ : 2545. อ้างอิงมาจากTaba 1962 :

12) ได้แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจให้ทราบความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามที่สังคมต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน เพื่อให้มีความรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม โดยพยายามคัดเลือกให้เรียนเฉพาะที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ในข้อ 2

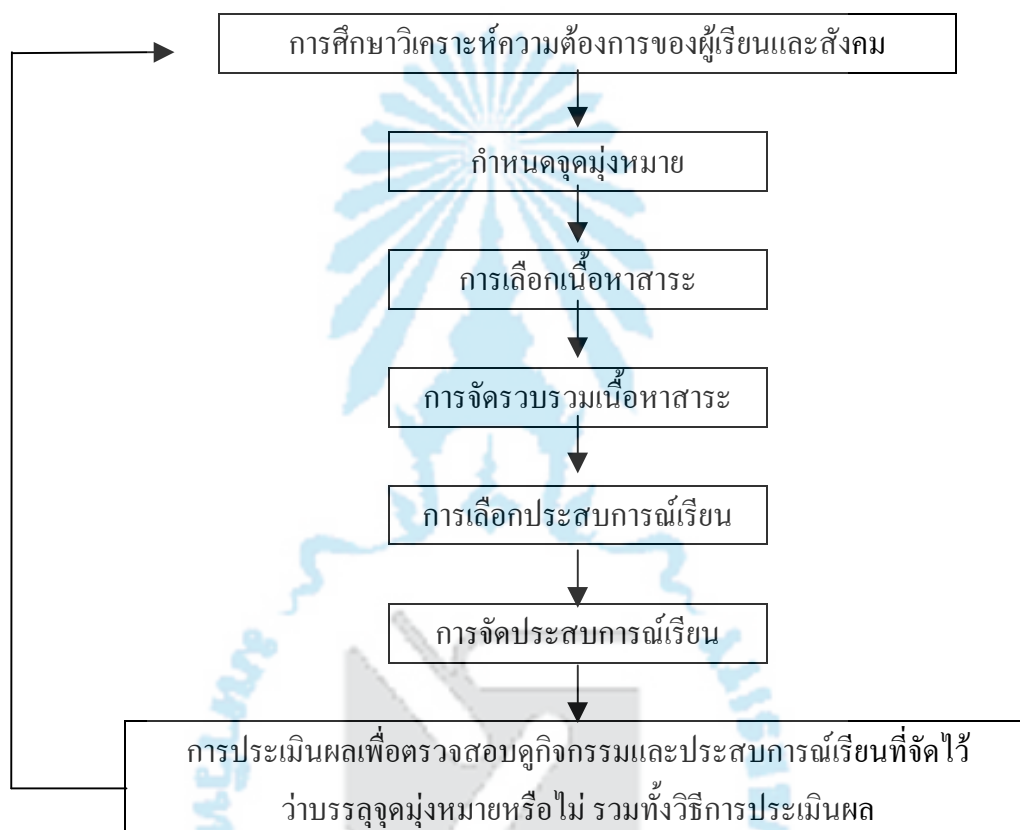
ขั้นตอนที่ 4 จัดระเบียบ จัดลำดับ แกะไขเนื้อหาวิชาความรู้ที่คัดเลือกมาได้ในข้อ 3

ขั้นตอนที่ 5 – 6 การเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และการจัดกิจกรรม ซึ่งจะสร้างเนื้อหาให้สมบูรณ์ และที่ตรงกับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล การประเมินควรประเมินกระบวนการ ประเมินวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน รวมถึงควรมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนด้วย

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าเค้าโครงเนื้อหาสอดคล้องกับแนวความคิดในภาพรวมหรือไม่ กิจกรรมการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียน

เชื่อมโยงความคิดให้กว้างออกไปหรือไม่ ลำดับขั้นตอนของเนื้อหาเป็นไปอย่างราบรื่นหรือไม่ ความสมดุลระหว่างการเขียนและการเสนอผลงานปากเปล่าเป็นอย่างไร การจัดองค์การยึดหยุ่นเพียงใด นักเรียนมีความรู้สึกสบายใจที่จะแสดงออกโดยการพูดหรือการกระทำหรือไม่ บทเรียนเหมาะสมกับบรรยากาศในโรงเรียนหรือไม่

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (นิภา แก้วศรีงาม , 2537 : 75)

การประเมินหลักสูตร

การประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนำมาเป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงการสอนและหลักสูตร

ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521 : 149) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณา

และสรุปว่าหลักสูตรที่พิจารณาขึ้นมานั้นมีคุณค่าอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

วิชัช ประสิทธิ์วิฑูริย์ (2542 : 106) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นำผลมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหา และพิจารณา และพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร

สตัฟเฟิลบีม และคณะฯ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ : 2544 อ้างอิงมาจาก Stufflebeam : 1971) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรคือกระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกอื่นที่ดีกว่าของเดิม

ครอนบาค (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ : 2545 .อ้างอิงมาจาก Cronbach , Lee J : 1963) การประเมินหลักสูตร คือการรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา

รุจิระ ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 103) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรอาจให้ความหมายได้ดังนี้

- การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ
- การเปรียบเทียบพฤติกรรม การปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐาน
- การอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจเรื่องหลักสูตร

- การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้
- วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปมักมีวัตถุประสงค์ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คือเพื่อตรวจสอบเพื่อตัดสินใจหรือ เพื่อพิจารณาคุณภาพผลผลิต

โชติ เพชรชื่น (2529 : 2 – 3) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาว่าโครงสร้างของหลักสูตร อันได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลมีความสอดคล้องระหว่างกันเพียงใดและโครงสร้างดังกล่าวนี้สอดคล้องกับปรัชญา แผนพัฒนา นโยบายของประเทศและความต้องการของสังคมเพียงไร ตลอดจนพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงสร้างหลักสูตรดังกล่าวด้วย

2. เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรว่าสมควรนำไปใช้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง

3. เพื่อพิจารณาคูณภาพของผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะหรือมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ในหลักสูตรหรือไม่ และยังพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นอีกด้วย

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 106) กล่าวว่าจุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบ หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
3. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศ การศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขอบเขตในการประเมินผลหลักสูตร

เพื่อให้การประเมินผลหลักสูตรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และครอบคลุมเรื่องราวที่ต้องการประเมิน จำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตในการประเมินผลหลักสูตรให้ชัดเจน

สุมิตร คุณากร (2520 : 198 – 201) ได้กำหนดขอบเขตในการประเมินผลหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร พิจารณาถึงการกำหนดความมุ่งหมาย ว่ามีความคลุมเครือหรือสมเหตุสมผลหรือยากแก่การปฏิบัติหรือไม่ นอกจากนี้จะต้องพิจารณาการเลือกและจัดเนื้อหาวิชาพร้อมด้วยประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้ ว่ามีความเหมาะสมตามเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาหรือไม่ การเรียงลำดับของเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักการแห่งทฤษฎีการเรียนรู้หรือไม่

2. การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ รวมไปถึงการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติการทั้งหมดของสถาบันการศึกษาเข้าไว้ด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของสถาบันนั้น ๆ

3. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของเด็ก รวมไปถึงการติดตามผลผลิตของหลักสูตรนั้นด้วย ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ผู้ประเมินวิเคราะห์ได้ว่า หลักสูตรนั้นสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงไร

ลักษณะของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรมีหลายลักษณะด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการประเมิน

สงบ ลักษณะ (2524 : 68 – 73) ได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ประเมินสภาพแวดล้อม เช่นการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ประเมินสภาพของชุมชน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และแหล่งทรัพยากรทางวิทยาการต่างๆ ที่จะเอื้อต่อการใช้หลักสูตร

2. ประเมินตัวป้อน ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมของจุดหมายและโครงสร้างของตัวหลักสูตร ประเมินสื่อการเรียนการสอน ประเมินความพร้อมของโรงเรียน ครู นักเรียน

3. ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูลสำหรับปรับปรุงการใช้หลักสูตรในขณะที่หลักสูตรกำลังใช้อยู่ ข้อมูลที่ได้จะช่วยสะท้อนปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการใช้หลักสูตรที่หน่วยพัฒนาหลักสูตร ควรปรับปรุงเสียก่อนที่หลักสูตรจะถูกใช้ในแนวทางที่ไม่พึงประสงค์ต่อไป

4. ประเมินผลสรุปรวบยอด เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อตีราคาคุณค่าหลักสูตรเมื่อเทียบกับจุดหมายของหลักสูตร การวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางความรู้ ทักษะ และเจตคติของครู และผู้เรียนจะช่วยตัดสินใจได้ง่ายขึ้น สิ่งที่ควรคำนึงคือข้อมูลที่ได้จากการวัดผลการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรเหมาะสมแล้วแต่บกพร่องในกระบวนการดำเนินการใช้ เลยทำให้ไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร ผลที่ได้รับของการประเมินผลแบบนี้อาจทำให้เกิดทางเลือก คือ

4.4 คงสภาพหลักสูตรแต่ปรับปรุงกระบวนการใช้

4.5 คงสภาพกระบวนการใช้แต่ลดระดับความมุ่งหวังของหลักสูตร

4.6 ปรับปรุงทั้งหลักสูตรและกระบวนการใช้

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องมีการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล จึงมีขั้นตอนดังนี้ (โชติ เพชรชื่น , 2529 : 3 – 4)

1. ขั้นพิจารณาเป้าหมาย

1.1 ระบุผู้ที่ต้องการทราบผลการประเมิน

1.2 ตั้งวัตถุประสงค์ในการประเมิน

1.3 อธิบายข้อมูลที่ต้องการจะได้

1.4 กำหนดสถานที่ที่จะเก็บข้อมูล

1.5 กำหนดหลักการที่ผู้ประเมินจะต้องปฏิบัติ

2. ขั้นเตรียมการ

2.1 กำหนดเวลาและผู้ที่ให้ข้อมูล

2.2 กำหนดเครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 พิจารณาตัวอย่างที่จะใช้สำหรับการประเมิน

2.4 เลือกหรือพัฒนาเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล

3. ขั้นปฏิบัติ ขั้นนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ

4. **ขั้นวิเคราะห์**
 - 4.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
 - 4.2 พิจารณาถึงผลกระทบและผลพลอยได้ที่เกิดจากหลักสูตร
 - 4.3 พิจารณาถึงลำดับขั้นในการใช้หลักสูตรทุกชั้น
 - 4.4 พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลที่เกิดจากหลักสูตร
5. **การเขียนรายงาน**
 - 5.1 ตีความหมายของผลการวิเคราะห์
 - 5.2 สรุปหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร
 - 5.3 บันทึกแหล่งข้อมูลและบุคลากรที่ให้ข้อเสนอแนะ
 - 5.4 แนะนำวิธีการปฏิบัติจากข้อเสนอแนะ
 - 5.5 รายงานผลต่อผู้ต้องการทราบในข้อ 1.1

จากความหมาย วัตถุประสงค์ ขอบเขต รูปแบบการประเมิน ลักษณะการประเมินและขั้นตอนการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปจำเป็นต้องอาศัยการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบและขอบเขตการประเมินชัดเจน เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินการในด้านต่าง ๆ อย่างทันทั่วถึง ซึ่งจะทำให้หลักสูตรเกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักและขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรดังนี้

การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินสภาพความพร้อมทางด้านปัจจัย ประเมินลักษณะการใช้ปัจจัย กระบวนการปฏิบัติหรือดำเนินการ และประเมินผลผลิต ของการใช้หลักสูตรว่ามีระดับของการใช้หลักสูตรครบถ้วน เหมาะสม ได้ผลดี ตรงกับความต้องการหรือไม่ และแนวทางหนึ่งของการกำหนดรูปแบบของการประเมินหลักสูตรคือการประยุกต์รูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินมาใช้ เพื่อให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการประเมิน และมีขั้นตอนทั่วไปในการประเมินดังนี้

1. **ขั้นกำหนดเป้าหมาย**
 - 1.1 กำหนดสิ่งที่จะประเมิน
 - 1.2 ทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมายในการประเมิน
 - 1.3 อธิบายข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้
 - 1.4 กำหนดข้อมูลที่สามารถหาได้
 - 1.5 ให้คำนิยามหลักการซึ่งผู้ประเมินจะต้องดำเนินการ

2. **ขั้นเตรียมการ**
 - 2.1 พิจารณาว่าจะได้ข้อมูลจากใคร เมื่อไร
 - 2.2 พิจารณาเทคนิคและเครื่องมือที่ต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 พิจารณากลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการประเมิน
 - 2.4 เลือกเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้
3. **ขั้นดำเนินการ**
 - 3.1 รวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้ตรงตามที่ต้องการประเมิน
4. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล**
 - 4.1 พิจารณามาตรฐานหรือเกณฑ์ที่เหมาะสมกับหลักสูตร
 - 4.2 พิจารณาศักยภาพที่เกิดจากหลักสูตร
 - 4.3 พิจารณาผลที่ตามมาจากการปฏิบัติการของหลักสูตร
 - 4.4 พิจารณาเหตุและผลที่เกี่ยวกับหลักสูตร
5. **ขั้นรายงานผล**
 - 5.1 ตีความหมายข้อมูลที่วิเคราะห์
 - 5.2 สรุปผลหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพ และความตรงของหลักสูตรตามเป้าหมาย
 - 5.3 นำเสนอข้อมูลให้ทุกฝ่ายทราบ

เกณฑ์การประเมิน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของเกณฑ์ (criterion) ไว้ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2536 : 76) กล่าวว่า เกณฑ์หมายถึงระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลงานการดำเนินการ

รัตน์ะ บัวสนธิ์ (2540 : 15) กล่าวว่า เกณฑ์หมายถึงสิ่งใดๆ ก็ตามที่ใช้เป็นหลักสำหรับตัดสินใจ

องอาจ นัยพัฒน์ (2543 : 44) กล่าวว่า เกณฑ์หมายถึงดัชนีบ่งชี้คุณค่าหรือคุณภาพภายนอกที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายหนึ่ง ๆ ซึ่งบรรยายคุณสมบัติหรือลักษณะที่เป็นความสำเร็จ ความมุ่งหวังของสิ่งที่ต้องการประเมิน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกณฑ์หมายถึงสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจต่อสิ่งที่จะประเมิน

ประเภทของเกณฑ์การประเมิน

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 182) กล่าวว่าเกณฑ์การประเมินมี 3 ลักษณะ ได้แก่

โมเดลความงอกงาม (growth model) โมเดลสมบูรณ์ (absolute model) โมเดลสัมพัทธ์ (relative model)

ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 93-94) เกณฑ์การประเมินผลงานจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เกณฑ์ที่ตั้งขึ้น (instrumental criteria) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะมีการดำเนินงานหรือเป็นเกณฑ์ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเป็นเกณฑ์ที่เป็นไปตามเครื่องมือที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

2. เกณฑ์ตามเหตุ (consequential criteria) เป็นเกณฑ์ที่เป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเป็นเกณฑ์ที่ต้องผันแปรไปตามสถานการณ์ในขณะที่ดำเนินการอยู่

ศิริชัย กาญจนวาสี (2536 : 76) กล่าวว่าเกณฑ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เกณฑ์สัมพัทธ์ (relative criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการหรือเปรียบเทียบกับผลที่เคยทำมาแล้วหรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย (norm)

2. เกณฑ์สมบูรณ์ (absolute criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับหรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 16) แบ่งประเภทเกณฑ์ไว้ 2 ประเภทคือ

1. เกณฑ์สมบูรณ์ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนตายตัว

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีลักษณะเดียวกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า เกณฑ์โดยทั่วไปแบ่งได้ 3 ประเภท คือเกณฑ์สมบูรณ์ เกณฑ์สัมพัทธ์ และเกณฑ์การพัฒนาหรือความก้าวหน้า

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินผลสิ่งใดก็ตามผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นใช้ในการประเมิน เพราะเกณฑ์คือสิ่งที่เป็นหลักสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์เพื่อการประเมินกระทำได้หลายวิธีตามลักษณะของเกณฑ์ นักวิชาการได้กำหนดเกณฑ์ไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 182-184) สรุปว่าการกำหนดเกณฑ์การประเมินอาจทำได้หลายลักษณะมีรูปแบบที่ใช้ดังนี้คือความงอกงาม (growth model) โมเดลสัมบูรณ์ (absolute model) โมเดลสัมพัทธ์ (relative model) และกำหนดโดยใช้เทคนิคเคลฟาย คือใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2533 : 138) เสนอแนวการกำหนดเกณฑ์การประเมินการวัดด้านความรู้สึก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ของลิเคิร์ต ในการรวบรวมข้อมูลในการประเมิน ใช้คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลเกณฑ์ในการประเมินมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 67) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนปลายภาคและปลายปี จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแปลงคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนร้อยละ แล้วเทียบคะแนนร้อยละเป็นระดับผลการเรียน 5 ระดับ คือ 4 , 3 , 2 , 1 และ 0 โดยให้ระดับ “ 1 “ เป็นเกณฑ์การผ่านขั้นต่ำ หมายถึงร้อยละ 50 ของคะแนนสอบปลายภาคหรือปลายปีของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ผู้ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำจะต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ส่วนช่วงคะแนนแต่ละระดับผลการเรียน อาจกำหนดได้ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 – 100 ระดับผลการเรียน 4 หมายถึงดีมาก

คะแนนร้อยละ 70 – 79 ระดับผลการเรียน 3 หมายถึงดี

คะแนนร้อยละ 60 – 69 ระดับผลการเรียน 2 หมายถึงปานกลาง

คะแนนร้อยละ 50 – 59 ระดับผลการเรียน 1 หมายถึงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

คะแนนร้อยละ 0 – 49 ระดับผลการเรียน 0 หมายถึงต่ำกว่าเกณฑ์

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 186 – 188) กล่าวถึงลักษณะของเกณฑ์ที่กำหนดตามวิธีต่าง ๆ ได้แก่การกำหนดเกณฑ์สัมบูรณ์ ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการหรือหลักสูตร ผู้ประเมินอาจใช้คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นแต่ละช่วงเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลของโครงการหรือหลักสูตร ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์มา เช่น การกำหนดเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของบุคคลจากการใช้แบบประมาณค่าชนิด 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 82) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่นิยมใช้ในการประเมินมีหลายลักษณะคือ

1. โมเดลความงอกงาม กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน โครงการหรือหลักสูตรโดยพิจารณาจากพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น หรือดูความงอกงาม เช่นเปรียบเทียบความรู้ระหว่างก่อนและหลังอบรมในการตัดสินใจได้ 3 ลักษณะคือ ว่าจะคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่ กำหนดช่วงคะแนนที่เพิ่มขึ้น ผู้เข้ารับการอบรมต้องได้คะแนนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 หรือกำหนดความรู้ขั้นต่ำที่ยอมรับได้ เช่นผู้เข้ารับการอบรมต้องได้คะแนนร้อยละ 80

2. โมเดลสมบูรณ์หรือมาตรฐานเป็นการกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยหลักเหตุผล การกำหนดระดับที่ควรจะมี ควรจะเป็นจากโครงการ เช่น สอบได้ร้อยละ 80

3. โมเดลสัมพัทธ์ ในบางกรณีผู้ประเมินไม่สามารถกำหนดเกณฑ์สมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องเทียบเคียงกับโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่นเทียบกันเองในกลุ่ม เทียบกับปกติวิสัย (norm)

4. การกำหนดเกณฑ์โดยใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 14) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยพิจารณาเป็นระดับคุณภาพแต่ละระดับ ในแต่ละด้านตามเกณฑ์ประเมินคือ

ระดับ 4 หมายถึงมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 3 หมายถึงมีความเหมาะสมมาก

ระดับ 2 หมายถึงมีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึงมีความเหมาะสมน้อยมาก

จากเกณฑ์การประเมินที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินมี 2 ลักษณะคือ เกณฑ์สมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์ การใช้เกณฑ์ในการประเมินจะเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมนั้นต้องเลือกกำหนดเกณฑ์ที่มีองค์ประกอบตรงกับลักษณะของข้อมูลที่จะนำมาประเมิน

รูปแบบการประเมิน

ในการประเมินผลหลักสูตรเป็นการดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยทั่วไปมักกำหนดรูปแบบในการประเมิน โดยเลือกเอารูปแบบการประเมินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบเพื่อที่จะสามารถประเมินได้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน การเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมจะทำให้การประเมินหลักสูตรเป็นไปได้อย่างเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประเมินหลักสูตร

มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินผลหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันดังนี้

นิภา แก้วศรีงาม (2527 : 74) ได้กล่าวถึงรูปแบบที่ใช้ในการประเมินผลหลักสูตรว่า มีหลายรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal – attainment model) รูปแบบนี้จะยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักในการประเมิน จะพยายามกำหนดจุดมุ่งหมายและตีค่าจุดมุ่งหมายเหล่านั้นเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าสิ่งที่ต้องการได้บรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักได้แก่

- 1.1 รูปแบบการประเมินผลของไทเลอร์ (Tyler model)
- 1.2 รูปแบบการประเมินของทาบา (Taba model)
- 1.3 รูปแบบของแฮมมอนด์ (Hammond model)
- 1.4 รูปแบบของเมทเฟสเซลและสคริฟเวน (Metfessel and Scriven model)
- 1.5 รูปแบบครอนบาค (Cronbach model)

2. รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion model) ได้แก่

- 2.1 รูปแบบการประเมินผลของสเตค (Stake model)

3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision model) ได้แก่

- 3.1 รูปแบบการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam model)

พอปแฮม (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ . 2531 : 66 อ้างอิงมาจาก Popham .1975) ได้สรุปรูปแบบการประเมินทางการศึกษา มีอยู่ทั้งหมด 4 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก คือ ในการประเมินจะยึดที่เป้าหมายเป็นสำคัญ ได้แก่รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond) รูปแบบการประเมินของทาบา (Taba) และรูปแบบการประเมินของเมทเฟสเซลและไมเคิล (Metfessel and Michale)

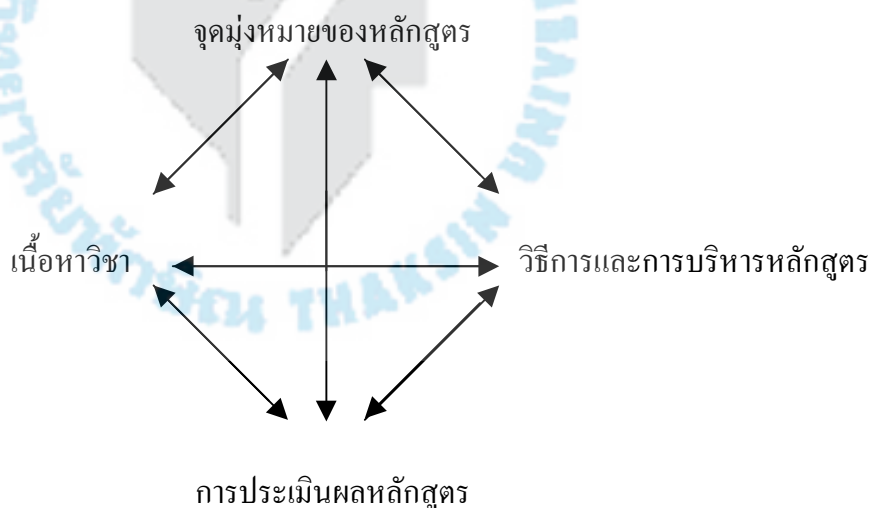
2. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก ได้แก่รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven) และสटक (Stake) เป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่า
3. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่รูปแบบการประเมินของสมาคมภาคกลางตอนเหนือของอเมริกา
4. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ ได้แก่รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) และรูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provos)

นิตา ชูโต (2538 : 16) กล่าวถึงรูปแบบพื้นฐานที่ใช้ในการประเมินที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์ระบบ
2. แบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือวัตถุประสงค์พื้นฐาน
3. แบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก
4. แบบอิสระจากวัตถุประสงค์
5. แบบศิลปวิจารณ์
6. แบบกึ่งกฎหมาย
7. แบบการศึกษาเฉพาะกรณี

รูปแบบการประเมินของทาบา (Taba model)

ทาบาเสนอรูปแบบการประเมินผลของหลักสูตร โดยยึดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก ดังนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินของทาบา

(นิตา แก้วศรีงาม , 2537 : 74)

รูปแบบของแฮมมอนด์ (Hammond model)

แฮมมอนด์ เสนอรูปแบบการประเมินที่ยึดจุดประสงค์เป็นหลักคล้ายไทเลอร์ แต่แฮมมอนด์ได้เสนอแนวคิดที่ต่างจากไทเลอร์ โดยกล่าวว่า การประเมินผลควรจะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปของปฏิสัมพันธ์ ของมิติต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานะแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติใหญ่ ๆ แต่ละมิติจะประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ ๆ อีกหลายตัวแปร ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่าง ๆ เหล่านี้

แฮมมอนด์ เสนอโครงสร้างของการประเมินผลไว้เป็นรูปแบบประกอบด้วย 3 มิติคือ

มิติที่ 1 ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวคือ

1. การจัดชั้นเรียน และตารางสอน
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอน
4. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น
5. งบประมาณ

มิติที่ 2 ด้านสถาบันประกอบด้วยตัวแปรที่ควรคำนึงถึงในการประเมินโครงการ 6 ตัวแปรคือ

1. นักเรียน
2. ครู
3. ผู้บริหาร
4. ผู้เชี่ยวชาญ
5. ครอบครัว
6. ชุมชน

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้
2. พฤติกรรมด้านทักษะ
3. พฤติกรรมด้านเจตคติ

แนวคิดการประเมินของแฮมมอนด์ เริ่มด้วยการประเมิน โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ แล้วจึงเริ่มกำหนดทิศทางและกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงโครงการ ขั้นตอนการประเมินโครงการมีดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ควรเริ่มต้นที่วิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และจำกัดระดับชั้นเรียน

2. กำหนดตัวแปรในมิตการสอน และมิตสถาบันให้ชัดเจน

3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงว่า ประสพผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนด เจื่อนใจของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และเกณฑ์ของ พฤติกรรมที่บอกให้รู้ว่านักเรียนประสพผลสำเร็จตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด

4. ประเมินพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวกำหนด พิจารณาโครงการที่ดำเนินการใช้อยู่ เพื่อตัดสินรวมทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการ

5. วิเคราะห์ผลภายในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้ ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แท้จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลสะท้อนกลับ ไปสู่พฤติกรรมที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ และเป็น การตัดสินว่าโครงการนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด

6. พิจารณาลิ่งที่ควรเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แนวคิดในการประเมินโครงการของแฮมมอนด์ ใช้แนวคิดของไทเลอร์เป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการใช้ข้อมูลจาก การประเมินผลในการปรับปรุงจุดประสงค์ของโครงการนั้น แต่แฮมมอนด์ให้แนวคิดที่เป็น ประโยชน์ในการวิเคราะห์ตัวแปรของมิตด้านการสอนและมิตด้านสถาบันซึ่งอาจมีผลต่อความ สำเร็จของโครงการนั้น

รูปแบบของเมทเฟสเซลและสครีฟเวน (Metfessel and Scriven model)

เมทเฟสเซลและสครีฟเวน (Metfessel and Scriven) เสนอว่าการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตาม ควรใช้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลักในการประเมินผล ซึ่งเขาเห็นว่าวัตถุประสงค์ ดังกล่าวนี้จะต้องมาจาก การพิจารณาของนักการศึกษา นักปรัชญา นักจิตวิทยา นักเรียน และบุคคล ทุกอาชีพที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ

รูปแบบครอนบาค (Cronbach model)

ครอนบาค (Cronbach) ได้เสนอแนวคิดว่าผลของการประเมินควรนำไปใช้เพื่อตัดสินใจ 3 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรรายวิชา โดยการตัดสินใจว่าวัสดุอุปกรณ์ทางการสอนใดและวิธี การสอนใดเป็นที่น่าสนใจ

2. เพื่อตัดสินเกี่ยวกับตัวบุคคล โดยการสำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อวางแผน การสอน

3. เพื่อตัดสินเกี่ยวกับระบบการบริหาร

รูปแบบการประเมินผลของสเตค (Stake model)

รูปแบบการประเมินผลของสเตค (Stake model) เป็นรูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion model) รูปแบบนี้ถือว่าถ้าจะมีการประเมินผลผลิตของหลักสูตรจะอาศัยเกณฑ์ภายนอก

ของระบบหลักสูตร แต่ถ้าเป็นการประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน หรือเนื้อหาวิชา จะอาศัยเกณฑ์ภายในของระบบหลักสูตรเป็นเกณฑ์ในการประเมินผล โดยพิจารณาว่าสิ่งที่ต้องการประเมิน มีคุณค่าถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้พิจารณากำหนดเกณฑ์หรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตร จะได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒินั้น ซึ่งสเตค ได้เสนอแนะให้ทำการประเมินองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. การประเมินสิ่งที่มีอยู่ก่อน
2. การประเมินกระบวนการ
3. การประเมินผลผลิต

รูปแบบการประเมินผลของไทเลอร์ (Tyler model)

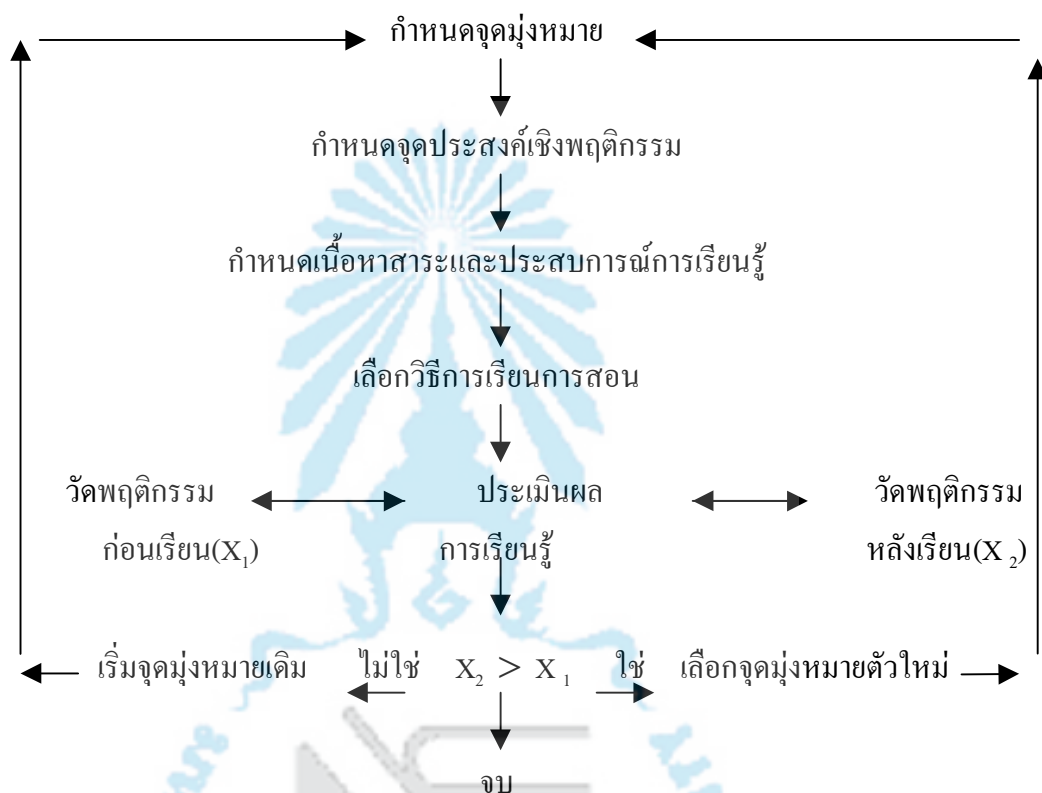
รูปแบบการประเมินผลของไทเลอร์ เป็นรูปแบบที่ยึดวัตถุประสงค์ โดยคำนึงว่าประสบการณ์การเรียนรู้จากโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องเป็นไปโดยสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินในระยะสุดท้ายของหลักสูตร

ไทเลอร์เป็นผู้วางรากฐานการประเมิน โครงการและหลักสูตรนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 โดยเป็นผู้ริเริ่มให้คำนิยามการศึกษาว่า “ การศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม “ และให้ความหมายของการประเมินว่า “ การประเมิน คือการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างเด่นชัด รัดกุมและจำเพาะเจาะจง จะเป็นแนวทางในการประเมินได้อย่างดีในภายหลัง “ เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โครงการเป็นกรอบแนวคิดครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น โดยมีแนวคิดว่าการประเมินผลสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

ไทเลอร์ มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้น ประสบผลสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการ (หลักสูตร) เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง
2. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
3. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม
4. เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการ (หลักสูตร) โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบผลการทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากลำดับขั้นการประเมินการเรียนการสอนของไทเลอร์ ดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนแผนภูมิแสดงขั้นตอนการประเมินโครงการ (หลักสูตร) ได้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินหลักสูตร (โครงการ) ของไทเลอร์
(ส.วาสนา ประवालพุกภัย, 2544 : 102)

ในปี 1986 ไทเลอร์ได้นำเสนอกรอบความคิดของการประเมินโครงการใหม่ (new Tiler 1986) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วน คือ

1. การประเมินวัตถุประสงค์ (appraising objective)
2. การประเมินแผนการเรียนรู้ (evaluating the learning plan)
3. การประเมินเพื่อแนะนำในการพัฒนาโครงการ (evaluation to guide program development)
4. การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (evaluation program implement)
5. การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (evaluation to outcome of an educational program)
6. การติดตาม (follow up) และการประเมินผลกระทบ (impact evaluation)

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวคิดของไทเลอร์ มาใช้ในการประเมินโครงการประเมินโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แท้จริงทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเขียนในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. จัดเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
3. ทดสอบผู้เรียนก่อนทำการเรียนการสอน
4. เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม
5. ทดสอบผู้เรียนเมื่อจบการเรียนการสอนแล้ว
6. ประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนว่าแตกต่างกันอย่างไร และมีนักเรียนร้อยละเท่าไรที่ผ่านเกณฑ์
7. นำผลการเปรียบเทียบมาศึกษาจุดบกพร่องในการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam model)

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม เป็นรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision model) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาหรือผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ โดยอาศัยการประเมินผลเปรียบเทียบข้อมูลหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดไว้

แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) แห่งมหาวิทยาลัยรัฐโอไฮโอ (Ohio State University) ได้เสนอ รูปแบบซีพีพี (CIPP model) เป็นรูปแบบในการประเมินหลักสูตร ซึ่งได้รับความสนใจจากนักประเมินหลักสูตรเป็นอย่างมาก คำว่า CIPP เป็นคำย่อของ คำว่า Context , Input , Process และ Product รูปแบบซีพีพี (CIPP model) เป็นรูปแบบในการประเมินหลักสูตร โดยเน้นว่าการประเมินผลหลักสูตรคือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล และใช้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกและวิธีการที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาว่าควรจะใช้การประเมินผลแบบใด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร ดังนี้

1. การประเมินบริบท คือ การประเมินสภาพแวดล้อมและความต้องการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการวางแผนนโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการนั้น ๆ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือการประเมินปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่เป็นตัวทำให้เกิดวิธีการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การประเมินในส่วนนี้

เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจว่าระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร รวมทั้งวิธีการและการบริหารงานของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรจะใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า

3. การประเมินกระบวนการ คือการประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การประเมินในด้านนี้จะใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินการปฏิบัติตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้แล้ว

4. การประเมินผลผลิต คือการประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรในวิธีการและแนวทางดำเนินการสอนตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว การประเมินผลในส่วนนี้เพื่อช่วยในการปรับปรุงข้อบกพร่องของการวางแผน การบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อคว่ามีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และเมื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้ว ต้องทำการประเมินในกระบวนการเดิม เช่นนี้อีก เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

รายละเอียดของการประเมินด้านต่าง ๆ ตามรูปแบบซิปป์มีดังนี้

1. การประเมินบริบท (context evaluation) เป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม และยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการ และสถานการณ์

วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (contingency mode) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาส่งเสริมหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ เช่น การสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การประเมินค่านิยมของชุมชน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจ สถิติประชากร ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ ทำให้สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนต่อไป คำถามที่ใช้ในการประเมินสภาวะแวดล้อมแบบ contingency mode คือคำถามประเภท ถ้า...แล้ว เช่น

1.1 ถ้าต้องการให้กำลังแรงงาน สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแล้ว ควรจัดระบบการศึกษาอย่างไรจึงจะตอบสนองความต้องการนี้ได้

1.2 ถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในเขตนี้แล้ว ระบบการจัดการศึกษาของไทยควรจะเป็นอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับอัตราการเพิ่มของประชากร

2. การประเมินโดยการเปรียบเทียบ ระหว่างการปฏิบัติจริง (actual result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (congruence mode) การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ดังนั้นจะเห็นว่า การประเมินสถานะแวดล้อม จะได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบเพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ในทางปฏิบัติสถานศึกษาควรจะได้มีการประเมินสถานะแวดล้อมเพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็น contingency mode และ congruence mode

การกำหนดเป้าหมายและคุณค่าของระบบ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบเพื่อดูว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ต้องใช้วิธีแบบ congruence mode แต่ในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วความต้องการของบุคคลและสถานที่จะเป็นตัวหลักของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงควรใช้วิธีประเมินเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (contingency mode) โดยใช้คำถามแบบ “ถ้า.....แล้ว “ เป้าหมายและนโยบายเดิมนี้อาจจะได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ดังนั้นในการประเมินสถานะแวดล้อมโดยทั่วไปควรจะใช้การประเมินทั้ง 2 แบบ เพราะการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (congruence mode) จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ในขณะที่การประเมินเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (contingency mode) เป็นไปเพื่อการปรับปรุงในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางของหน่วยงานที่จะประเมิน เพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหาร นักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบัน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคตให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆ คือ

2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2.2 วิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การให้ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไร (cost and benefit) ที่จะได้รับโดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ

วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยนำเข้านี้จะช่วยให้ข้อมูลที่ตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์อย่างไร ใช้อัตรา กำลังเท่าไร วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร จะแตกต่างจากการประเมินบริบท ในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

รูปแบบของคำถามที่ใช้ถามมีมากมาย เช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดวิธีดำเนินการได้หรือไม่ และจะประสบความสำเร็จหรือไม่ วิธีการที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร ฯลฯ คำถามต่างๆ เหล่านี้จะแสดงถึงความสำคัญของการประเมินข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า เพื่อที่จะได้เป็นตัวกำหนดยุทธวิธีเพื่อให้การดำเนินงาน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำถามที่จะใช้มีตั้งแต่ระดับกว้าง ๆ และคำถามเฉพาะ

3. การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติ และลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอน ที่วางไว้

2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน

3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธี คือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลว ในโครงการ

2. เกี่ยวกับการวางโครงการและการตัดสินใจก่อนวางแผน โดยผู้อำนวยการโครงการ ระหว่างการดำเนินการ โครงการนั้น ตัวอย่างการตัดสินใจก่อนวางแผน เช่น ในโครงการพัฒนาแบบ ทดสอบ ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องเลือกโรงเรียนอย่างเจาะจง

3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการจะบอกลักษณะสำคัญใหญ่ๆ ของโครงร่างโครงการ ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง คือ

1. การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา

2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ

3. การร่วมประหม่อมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการ และบุคลากรใน โครงการ หรือในแผนงานนั่นเอง

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

นักประเมินกระบวนการ ควรได้ประชุมพบปะกับผู้ตัดสินใจในโครงการเป็นระยะ แต่ในการประชุมนี้ผู้อำนวยการโครงการอาจจะอภิปรายกับบุคลากรในแผนงาน เพื่อชี้ถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ของกิจกรรมในอนาคต หลังจากผู้ตัดสินใจได้แจกแจงประโยชน์และคำถามแล้ว ผู้ประเมินอาจจะให้ข้อมูลอีกครั้งว่า อะไรอยู่ในประเด็นที่เขามีอยู่ถึงแม้ว่าจะมีข้อมูลอื่นที่น่าสนใจ ผู้ประเมินก็จะเก็บเอาไว้จนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม ระหว่างการประชุมเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการประเมินกระบวนการ ผู้ตัดสินใจอาจจะกำหนดเงื่อนไขของประเด็นที่ต้องการข้อมูล ย้อนกลับ และผู้ประเมินให้สารสนเทศตามกรอบที่ให้ไว้ นั้น หรือผู้ประเมินอาจจะช่วยผู้วางแผน เองในการกำหนดปัญหาที่ต้องการคำตอบในการประชุม เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในครั้งต่อไป ซึ่งผู้ ประเมินอาจทำได้โดยการวางแผนรวบรวมข้อมูลย่อยๆ แทรกในขณะนั้นทันทีและชี้แจงให้ผู้ตัดสินใจ ทราบว่ามันจะช่วยให้สารสนเทศที่เขาต้องการหรือไม่เช่นนั้น นักประเมินอาจจะทำได้มากกว่านั้น กับผู้วางแผนงาน โดยกำหนดปัญหาที่ต้องการคำตอบและผู้ที่ต้องการเลยก็ได้

ตัวอย่างรูปแบบคำถามที่ใช้ เช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดวิธีการดำเนินการได้หรือไม่ วิธีการที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อที่จะเป็นตัว กำหนดคุณทวิธี

4. การประเมินผลผลิต (product evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมาย ของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือหลักสูตร เท่านั้น แต่จำเป็นสำหรับช่วงระหว่าง การปฏิบัติ การประเมินผลผลิตจะรวมถึงต่อไป นี้ ก็คือการดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นำไปใช้ได้ หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดสัมพันธ์กับจุดประสงค์หรือไม่ เปรียบเทียบผลที่วัดได้กับมาตรฐานที่ กำหนด

การประเมินปัจจัยนำเข้ากับการประเมินผลผลิต นั้นจะแยกกันได้ง่ายๆ เช่น การประเมิน ปัจจัยนำเข้าเกิดก่อนมีการดำเนินเปลี่ยนแปลงโครงการ การประเมินผลผลิตเกิดระหว่างและหลัง โครงการ (หลักสูตร)

กรอบความคิดในการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 กรอบความคิดในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผนหรือตั้ง จุดมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1)	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4)
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบดำเนินการ หรือโครงการ (ประเมินปัจจัยเบื้องต้น) (2)	การตัดสินใจในการใช้วิธีดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3)

จากตารางสามารถอธิบายได้ว่า หลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้วจะทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ช่องที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร (ช่องที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ (ช่องที่ 3) และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร (ช่องที่ 4)

วิธีการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 วิธีการประเมินองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของสตัฟเฟิลบีม

องค์ประกอบ	วิธีการประเมิน
บริบท	บรรยายสภาพแวดล้อม เปรียบเทียบปัจจัยป้อนเข้า และผลผลิตที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เปรียบเทียบระบบการปฏิบัติที่น่าจะเป็นและเป็นไปได้ วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นจริง
ปัจจัยเบื้องต้น	บรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรมนุษย์และวัสดุที่เหมาะสม ยุทธวิธีแก้ปัญหา และการออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่เป็นไปได้และประหยัด

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	วิธีการประเมิน
กระบวนการ	รวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะสำหรับตัดสินใจในโครงการและบรรยายกระบวนการที่เป็นจริง
ผลผลิต	กำหนดเกณฑ์การวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์โดยการเทียบผลการวัดกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแปลความหมายผลผลิตในรูปของข้อมูลที่ได้จาก องค์ประกอบทั้ง 3 เป็นพื้นฐาน

ในปี ค.ศ. 1989 เจ คับเบิลยู อัลท์สกูลด์ และ พี เอ็ม โทมัส (J.W.Altsculd and P.M.Thomas) ได้สรุปจุดเน้นของชิปปี้โมเดลดังนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544 : 170)

ตาราง 3 ชิปปี้โมเดลจำแนกตามวัตถุประสงค์ วิธีการ และความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง

	การประเมินสถานะแวดล้อม (C)	การประเมินปัจจัยเบื้องต้น(I)	การประเมินกระบวนการ (P)	การประเมินผลลัพธ์ (P)
วัตถุประสงค์	เป็นการนิยามบริบทเชิงปฏิบัติ การ ระบุและประเมินความต้องการ จำเป็น และโอกาสวินิจฉัย ปัญหาที่อยู่เบื้องหลังความต้องการจำเป็นและโอกาสนั้น ๆ	ระบุและประเมินความสามารถของระบบ กลยุทธ์ในเชิงปัจจัยที่มีอยู่ และกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ	ระบุหรือทำนายจุดอ่อนในการออกแบบเชิงกระบวนการและบันทึกปฏิบัติการ สารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการ	โยงสัมพันธ์สารสนเทศเชิงผลลัพธ์กับสารสนเทศเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ บริบท ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการต่างๆ

ตาราง 3 (ต่อ)

	การประเมินสถานะ แวดล้อม (C)	การประเมินปัจจัย เบื้องต้น(I)	การประเมิน กระบวนการ (P)	การประเมินผล ลัพธ์ (P)
วิธีการ	บรรยายและ เปรียบเทียบ ปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ จริงกับที่คาดหวัง ผลผลิตที่เป็นจริง กับผลผลิตที่ คาดหวัง เปรียบเทียบความ น่าจะเป็นของ ระบบ วิเคราะห์ สาเหตุของความ สอดคล้องระหว่าง ความเป็นจริงกับ สิ่งที่คาดหวัง	บรรยายและ วิเคราะห์ถึง ทรัพยากรที่มีทั้ง ด้านคนและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ กลยุทธ์ที่มุ่ง เป้าประสงค์ ตลอดจนกระบวนการ ที่มีความเป็น ไปได้และประหยัด	กำกับอุปสรรคที่ เป็นไปได้ใน กระบวนการ ดำเนินงานและ ต้นตอต่ออุปสรรค ที่ไม่คาดคิดว่าจะ เกิดขึ้นให้ได้ สารสนเทศสำหรับ การตัดสินใจเชิง กระบวนการและ การบรรยาย กระบวนการที่เกิด ขึ้นจริง	นิยามและ กำหนดเกณฑ์ การประเมินการ บรรลุ วัตถุประสงค์ เปรียบเทียบกับ มาตรฐานที่ได้ กำหนดไว้ล่วงหน้า แปลความ หมายของผล ลัพธ์ โดยโยง กับบริบท ปัจจัย เบื้องต้น และ กระบวนการ
ความ สัมพันธ์การ ตัดสินใจใน กระบวนการ การเปลี่ยนแปลง	ตัดสินใจเกี่ยวกับ บริบท หรือ สถานการณ์ของ โครงการและเป้า ประสงค์ที่เป็นผล จากการวางแผน การเปลี่ยนแปลง ตามความต้องการ จำเป็น (needs)	เลือกแหล่งการ สนับสนุน เลือก กลยุทธ์มุ่งเป้า ประสงค์และ กระบวนการที่ก่อ ให้เกิดการเปลี่ยน แปลง	ดำเนินการและ ปรับปรุงแบบของ โปรแกรม และวิธี การ สำหรับการ ควบคุมกระบวนการ การการที่มีประ สิทธิภาพ	การดำเนินการ ต่อไป การยุติ การปรับขยาย หรือการนำ กระบวนการเดิม มาใช้ใหม่ ใน ระยะต่อไป

จากตารางสรุปได้ว่า ซิปป์โมเดล เป็นรูปแบบการประเมินที่ให้สารสนเทศเพื่อการวางแผน เพื่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงโครงการ (หลักสูตร) อย่างทันที และช่วยพัฒนาและบริหาร โครงการ (หลักสูตร)

จากการศึกษาพบว่าการประเมินแบบซิปป์ ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมมีข้อดีดังนี้คือทำให้เกิดความเข้าใจในบริบทของการตัดสินใจและสารสนเทศที่ต้องการเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการหลักสูตร โครงการ หรือโปรแกรมต่าง ๆ ทำให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ต้องการมีข้อมูลอะไรบ้างที่ตรงกับความต้องการในการตัดสินใจและมีกระบวนการกระตุ้นให้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจที่สำคัญ

สำหรับการประเมินตามรูปแบบไทเลอร์ มีข้อดีดังนี้คือ เข้าใจง่ายสะดวกในการนำไปปฏิบัติ เป็นการประเมินที่บูรณาการกับการเรียนการสอน โดยให้ข้อมูลทั้งผู้เรียน หลักสูตร มีการนิยามมาตรฐานหรือเกณฑ์ของความสำเร็จชัดเจน โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นพื้นฐาน ใช้เครื่องมือที่มีความเป็นปรนัย และมาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการให้ความสำคัญกับการประเมินหลายทาง ไม่สนใจการประเมินผลข้างเคียงที่สำคัญ และกระบวนการประเมินจะเน้นตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยยึดรูปแบบซิปป์ (CIPP model) จะทำให้การประเมินมีระบบชัดเจน สามารถนำผลการประเมินมาใช้ได้อย่างกว้างขวางครอบคลุมทุกด้าน ส่วนรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ประเมินผลโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักนั้นก็จะมีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจนเช่นเดียวกัน เป็นรูปแบบที่เข้าใจง่าย สะดวกในการนำไปปฏิบัติหรือใช้ในการประเมินหลักสูตร และยังเป็นประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากรูปแบบไทเลอร์นี้มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ซึ่งประเมินโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม กำหนดหรือไม่ ดังนั้นการประเมินหลักสูตรโดยการนำรูปแบบการประเมินของซิปป์ และไทเลอร์ มาประยุกต์ใช้ร่วมกันย่อมทำให้ผลของการประเมินมีความครอบคลุม ชัดเจนและละเอียดมากยิ่งขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตร ข้อมูลด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่เพียงไร

หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักการ

การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน เริ่มตั้งแต่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ หากมุสลิมได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างครบถ้วนและถูกต้อง ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความสงบสุข ซึ่งเป็นความสงบสุขแก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติในที่สุด

เพื่อให้การจัดการศึกษาศาสนาอิสลามแก่เยาวชนมุสลิม เป็นไปอย่างมีระบบสอดคล้องกับการจัดการศึกษาสมัยใหม่ ตลอดจนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษา ในหลักสูตรประถมศึกษาชั้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะนิสัยในด้านค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมและเน้นการฝึกปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และส่วนรวม การจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา ได้เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่ให้ท้องถิ่นสามารถจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะสนองความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐานเพื่อสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิม
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีในสังคมและประเทศชาติ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาอิสลามไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เป้าหมาย

จุดหมาย

หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา มีความต้องการที่จะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมดังนี้

1. รู้และเข้าใจคำสั่งสอนของศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน
2. ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนบัญญัติได้ถูกต้อง
3. เป็นมุสลิมที่ดีตามแบบอย่างของท่านนบีมูฮัมหมัด ศอลลัลลอฮูอะลัยฮิ วะสัลลัม
4. สามารถดำรงชีวิตตามวิถีทางของศาสนาอิสลามได้

โครงสร้าง

หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยโครงสร้างวิชา 8 วิชา คือ

1. วิชาหลักศรัทธา (อะกีดะฮ) ว่าด้วยหลักการศรัทธา คุณลักษณะของอัลเลาะห์และรอซูล เตาฮีด และการตั้งภาคี

2. วิชาศาสนบัญญัติ (ฟิกฮ) ว่าด้วยหลักการอิสลามและกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อห้าม ข้อใช้ต่าง ๆ ของศาสนกิจ

3. วิชาศาสนประวัติ (ตารีค) ว่าด้วยชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด สอดลัดลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม และผลงานของคอดีฟะฮ์ อาบูบักร อุมร์ อุษมานและอะลี

4. จริยธรรม (อัคลาค) ว่าด้วยกิริยามารยาท การปฏิบัติตนที่ดีตามคำสั่งสอนของศาสนาอิสลาม

5. วิชาอัลกุรอาน ว่าด้วยหลักการอ่าน การท่องจำอัลกุรอาน และบอกความหมายของสุเราะห์ต่าง ๆ ที่กำหนด

6. วิชาเสริมทักษะ อัลกุรอาน ว่าด้วยพยัญชนะ สระ เครื่องหมายต่าง ๆ การประสมพยัญชนะและสระ เน้นการอ่านท่องจำสุเราะห์ต่าง ๆ

7. วิชาพื้นฐานศาสนาอิสลาม 1 (ภาษามลายู) ว่าด้วยพยัญชนะสระ คำ การประสมพยัญชนะและสระ ประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม

8. วิชาพื้นฐานศาสนาอิสลาม 2 (ภาษาอาหรับ) ว่าด้วยพยัญชนะ สระ คำ การประสมพยัญชนะและสระ และประโยคที่ใช้ในศาสนาอิสลาม

เวลาเรียน

1. ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตร 6 ปี

2. แต่ละปีการศึกษามีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์

3. หนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียน 2 ชั่วโมง หรือ 6 คาบต่อ 1 ห้องเรียน

4. เวลาเรียนคาบละ 20 นาที คิดเป็นเวลาเรียนชั่วโมงละ 3 คาบ หรือปีการศึกษาละ 80

ชั่วโมง หรือ 240 คาบ

คาบเวลาเรียนอิสลามศึกษา จำนวน 80 ชั่วโมง หรือ 240 คาบ สอดแทรกในหลักสูตรประถมศึกษาดังนี้

ระดับชั้น	กลุ่มวิชา สปช. (คาบ / ปี)	กลุ่มวิชา สลน. (คาบ / ปี)	รวมเวลาเรียนอิสลามศึกษาตลอดปี (คาบ / ปี)
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 2	60	180	240
ประถมศึกษาปีที่ 3 – 4	60	180	240
ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6	60	180	240

ทั้งนี้ให้โรงเรียนที่เปิดอิสลามศึกษา จัดให้นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามได้เรียนเนื้อหาตามรายวิชาของหลักสูตรอิสลามศึกษาทดแทนเนื้อหา และคาบเวลาเรียนของเนื้อหาพระพุทธศาสนา และจริยศึกษาในกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมลักษณะนิสัย ของหลักสูตรประถมศึกษา โดยเวลาเรียนอิสลามศึกษาที่นำมาจากกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 60 คาบ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จำนวน 180 คาบ ต่อปี / ห้องเรียนนั้น นำมาบูรณาการเป็นเวลาเรียนอิสลามศึกษา อยู่ในรายวิชาอิสลามศึกษาทั้งหมด

การวัดผลและประเมินผลอิสลามศึกษา

การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิด คุณลักษณะซึ่งครอบคลุมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ เป็นไปในทางที่พึงประสงค์และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ที่ระบุให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิดที่ถูกต้อง มีเจตคติที่ดีต่อการประพฤติตามคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่า ชื่นชม ตลอดจนยินดี เต็มใจ รับเอาค่านิยม จริยธรรม คุณธรรมตามหลักศาสนาอิสลามและจริยวัตร คุณธรรมของท่านนบีมุฮัมมัด สอดคล้องสู่อะลัยฮิ วะสัลลัม มาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ ความคิด จะมุ่งเน้นความรู้ ความเข้าใจที่นักเรียนมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการนำหลักธรรมคำสอนไปใช้หรือประยุกต์ใช้ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน

การวัดพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด

การวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นพฤติกรรมด้านนี้ สามารถกระทำได้โดยการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความรู้ การคิดหาเหตุผล หรือการนำความรู้ ความเข้าใจ ที่มีอยู่ไปใช้ในการแก้ปัญหาของตน ทั้งนี้จะกำหนดให้นักเรียนเขียนตอบในกระดาษคำตอบ หรือตอบปากเปล่าก็ได้ สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาในชั้นต้น ๆ ที่ยังอ่าน เขียนไม่คล่อง การถามและการให้ตอบปากเปล่านั้นจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมกว่าการเขียน หากนักเรียนสามารถยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงการปฏิบัติตามค่านิยม จริยธรรมได้ สามารถบอกได้ว่าสิ่งใดดี ควรกระทำ การกระทำใดควรละเว้น โดยมีเหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ เหล่านี้ น่าจะเพียงพอสำหรับครูที่จะประเมินนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นว่า มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการพัฒนาเขาเพียงใด

พฤติกรรมด้านความรู้สึกรู้สึก

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้สึกรู้สึก เป็นเป้าหมายสำคัญที่เน้นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะเป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ หรือจากการที่นักเรียนมีคุณลักษณะในบางด้านอยู่ในระดับต่ำ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจไปสู่ระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจจะเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีบางสิ่งบางอย่างต่อการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมบางประการ เห็นคุณค่าชื่นชมต่อบางสิ่งบางอย่าง ตลอดจนยินดี เต็มใจรับเอาค่านิยม จริยธรรม คุณธรรมบางประการมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เช่น เกิดศรัทธาในอัลเลาะห์ เห็นความสำคัญในหลักธรรมของศาสนาอิสลาม ชื่นชมในจริยวัตร คุณธรรมของท่านนบีมุฮัมมัด สอดคล้องอยู่ อะลัษยิวะสลัลัม แล้วนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

การวัดพฤติกรรมด้านความรู้สึกรู้สึก

โดยที่พฤติกรรมด้านความรู้สึกรู้สึกเป็นพฤติกรรมภายในของบุคคล ซึ่งบางครั้งไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายนอกอย่างเดียวกันอาจมาจากพฤติกรรมภายในที่แตกต่างกัน แต่ถ้ามีสิ่งเร้าหรือเครื่องมือที่ดีเหมาะสม ก็จะสามารถดึงพฤติกรรมภายในให้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกได้บ้าง ซึ่งแนวทางการวัดพฤติกรรมด้านนี้คือ

1. การวัดทางตรง กระทำโดยครูสังเกตการกระทำของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลองว่า บุคคลจะทำอะไร อย่างไร ในสถานการณ์นั้น เช่น การถือศีลอด การตรงต่อเวลา ความเมตตากรุณาของนักเรียน เป็นต้น

2. การวัดทางอ้อม กระทำโดยให้ผู้เรียนบอกหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก ความเชื่อและการปฏิบัติของตนเอง แล้วครูก็จะประเมินจากสิ่งที่นักเรียนบอกหรือได้เล่าว่านักเรียนมีคุณธรรมในเรื่องนั้นหรือไม่ หรือมีระดับใด

ผลจากการที่ครูวัดไม่ว่าจะเป็นการวัดทางตรงหรือทางอ้อม ครูจึงจะประเมินนักเรียนจากพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกมา

พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมเชิงกระบวนการ หรือวิธีปฏิบัติที่มุ่งให้นักเรียนกระทำ ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง เช่นการละหมาด การบริจาคชะกาต การอาบน้ำละหมาด ฯลฯ โดยสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และนำหลักธรรมไปช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ตนเองในชีวิตประจำวันและสามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นมุสลิมที่ดีได้ถูกต้อง

การวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

1. วัดกระบวนการทางตรง คือ สังเกตพฤติกรรม ขณะนักเรียนกำลังปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง วิธีการวัดโดยการกำหนดพฤติกรรมที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า

ทั้งเชิงปริมาณ (มาก น้อย มี ไม่มี) และเชิงคุณภาพ (พอใจ ไม่พอใจ ดี ไม่ดี) รวมทั้งต้องกำหนดสถานการณ์ที่จะให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมดังกล่าวด้วย เช่น ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือที่บ้าน ของนักเรียน ฯลฯ

2. วัดกระบวนการทางอ้อม กรณีที่ครูไม่อาจสังเกตโดยตรงในห้องเรียน หรือในโรงเรียนได้นั้น จะใช้วิธีการวัดทางอ้อมโดยให้นักเรียนบอก หรือเล่ากิจกรรมที่ตนเคยปฏิบัติที่บ้าน ให้ครูฟัง หรืออาจให้เพื่อนนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน รายงานพฤติกรรม การปฏิบัติของนักเรียน ในบางกรณี

3. วัดผลผลิตปลายทาง คือการวัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติโดยอนุมาน จากผลงานที่นักเรียนทำ ซึ่งวิธีนี้จะใช้วัดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่เป้าหมายปลายทางได้ ซึ่งจะเป็นผลงานหรือชิ้นงานที่นักเรียนทำสำเร็จเป็นส่วนใหญ่

ในการดำเนินการวัดผล ประเมินผล การติดตามผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนหรือเลื่อนชั้นให้เป็นที่น่าพอใจของผู้บริหาร และครูผู้สอนอิสลามศึกษา ทดสอบเป็นระยะ และหรือทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน ตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาของแต่ละรายวิชา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา

ก. การจัดการเรียนการสอน

โครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยรายวิชา 8 รายวิชา โรงเรียนที่เปิดสอนศาสนาอิสลามจะต้องจัดสอน 7 รายวิชา โดยถือว่าเป็นรายวิชาบังคับมี 6 รายวิชา คือ

1. วิชาหลักศรัทธา
2. วิชาศาสนาบัญญัติ
3. วิชาศาสนาประวัติ
4. วิชาจริยธรรม
5. วิชาอัลกุรอาน
6. วิชาพื้นฐานศาสนาอิสลาม 2 (ภาษาอาหรับ)

สำหรับรายวิชาเสริมทักษะ อัลกุรอาน และวิชาพื้นฐานศาสนาอิสลาม 1 (ภาษามลายู)

โรงเรียนจะต้องเลือกนำมาสอนเพิ่มเติมอีก 1 รายวิชา โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะพึงได้รับ

ในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้ครบทุกวิชาในแต่ละภาคเรียน โดยดำเนินการสอนครั้งละ 1 รายวิชา ต่อ 3 คาบหรือ 1 ชั่วโมงของแต่ละห้องเรียน หมุนเวียนรายวิชาที่สอนให้ครบไปเรื่อย ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มวิชาอิสลามศึกษา

1. ศรัทธาในหลักศรัทธาอย่างมีเหตุผล
2. ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจนเป็นกิจนิสัย
3. มีความรู้ ความเข้าใจชีวประวัติท่านนบีมุฮัมมัด สอดคล้องสู่อะลัยอิ วะสลัลัม

นำแบบอย่างการปฏิบัติของท่านมาใช้แก้ปัญหาชีวิต

4. มีจริยธรรม และคุณธรรมที่ดีงามเป็นที่น่าเลื่อมใส
5. ยึดมั่นในคำสั่งของอัลกุรอาน และใฝ่หาความรู้จากอัลกุรอานอย่างสม่ำเสมอ
6. ดำรงตนอยู่ในวิถีทางอิสลาม

จากหลักสูตรอิสลามศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า หลักสูตรได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ คุณลักษณะนิสัย เจตคติ พฤติกรรมและเน้นการฝึกปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน โดยนำหลักธรรมทางศาสนาอิสลามไปใช้และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นมุสลิมที่ดีตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด เป็นพลเมืองดีในสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดสำหรับตัวนักเรียนเอง และสังคมส่วนรวม และหลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างวิชาไว้ 8 วิชาคือวิชาหลักศรัทธา จริยธรรม ศาสนบัญญัติ ศาสนประวัติ อัลกุรอาน เสริมทักษะ พื้นฐานศาสนาอิสลาม 1 และ 2 ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ด้านคือด้านความรู้พื้นฐานเป็นความรู้ความคิดพื้นฐานทางศาสนาอิสลาม ด้านกระบวนการหรือด้านการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้นักเรียนกระทำหรือฝึกปฏิบัติ และด้านความรู้สึกรู้สึกหรือทัศนคติและจริยธรรม ทั้งนี้สามารถวัดหรือประเมินผลได้โดยวัดในด้านความรู้ความคิด คุณลักษณะซึ่งครอบคลุมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ที่เป็นไปตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงควรต้องมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่โดยยึดหลักการจุดมุ่งหมายโครงสร้างและวิธีการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นตามที่หลักสูตรกำหนดเป็นแนวทางในการประเมิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกรียงศักดิ์ จินาพงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เป็นการศึกษาด้านการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร ด้านการ

บริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ด้านการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอนตาม หลักสูตร ด้านการบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านการบำรุงขวัญเพื่อให้กำลังใจแก่ครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานคือ ค่าที (t - tes) และค่าเอฟ (F - test)

ชาติชาย ทองเหลี่ยม นาค (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ตามตัวแปรประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าที (t - tes) ในการทดสอบสมมติฐาน

วิมล ณ พัทลุง (2540 : 3) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับใด การปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน วุฒิทางการศึกษาที่ต่างกันจะมีปัญหาการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตร ภายใต้ องค์ประกอบ 3 ด้านคือด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และด้านการประเมินผลการใช้ หลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นุศุล ชูชัย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 โดยศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 รวมทั้งรวบรวมความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครู เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบ t -test และค่าทดสอบ F -test

สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาพปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครูในแต่ละด้านของประสิทธิภาพการสอน ตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายวิชาชีพครู ระดับการศึกษาสายศาสนาและประสบการณ์สอน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา

สวาสดี ต่อพล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีหมู่บ้าน พุทธศักราช 2533 กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้บริหาร ครู และนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท

1. ด้านจุดหมายของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่าจุดหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่าครูและนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่าเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น

1. ด้านความพร้อมของครูพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่า ความพร้อมของครูมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านความพร้อมของนักศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่าความพร้อมของนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านความพร้อมของเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าความพร้อมของเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครุมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ

1. ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นตรงกันว่ากระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นตรงกันว่า การวัดผลและการประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการบริหารหลักสูตรพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ครุมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต

1. ด้านคุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรพบว่าครุมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 พบว่ามีผลการเรียนของนักศึกษาทั้งหมดผ่านเกณฑ์

สุรชาติพิศ ชลประทีน (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือสังกัดกรมอาชีวศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท องค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น องค์ประกอบด้านกระบวนการ และองค์ประกอบด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร ชั้นปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ และใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท

1. ความเหมาะสมของจุดหมายของหลักสูตรพบว่า โดยส่วนรวมความเหมาะสมของจุดหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรพบว่า โดยส่วนรวมความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาของหลักสูตรพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น

1. ความพร้อมของอาจารย์พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมความพร้อมของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความพร้อมของนักศึกษาพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมความพร้อมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความพร้อมของสถานที่เรียนพบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมความพร้อมของสถานที่เรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพร้อมของงบประมาณพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็น โดยส่วนรวมความพร้อมของงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ

1. ความเหมาะสมของกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมความพร้อมของกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความเหมาะสมของการวัดผลและประเมินผลพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าโดยส่วนรวมความพร้อมของการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตรพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็น โดยส่วนรวมความพร้อมของการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต

1. คุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็น โดยส่วนรวมคุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า จากแบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยส่วนรวมผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 10 ในองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้คือ ประเมินองค์ประกอบด้านบริบทเกี่ยวกับความเหมาะสมของจุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของครู นักเรียนและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อ

การเรียนการสอน ประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนและการบริหารและการบริการหลักสูตร และประเมินองค์ประกอบด้าน ผลผลิตเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบสำรวจโดยใช้แบบจำลองซีพีบี (CIPP model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีมในการประเมิน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบทพบว่า จุดหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ จุดหมายของหลักสูตรในระดับมาก เนื้อหารายวิชาส่วนใหญ่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแต่ควรปรับปรุงเนื้อหารายวิชาในหมวดพละนาฏศิลป์ให้มีความสมดุลกับเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเนื้อหารายวิชาในหมวดคณิตศาสตร์ซึ่งขาดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ครูมีอายุอยู่ในช่วง 30 – 40 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในช่วง 40 – 50 ปี มีอายุราชการอยู่ในช่วง 10 – 20 ปีมากที่สุด รองลงมาอยู่ใน ช่วง 5 – 10 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด วุฒิการศึกษาบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาคือวุฒิ ครุศาสตร์บัณฑิต สอนคนละ 1 รายวิชามากที่สุด รองลงมาคือสอนคนละ 2 รายวิชา และครูแต่ละ คนมีจำนวนคาบที่สอนอยู่ในช่วง 16 – 20 คาบต่อสัปดาห์มากที่สุด รองลงมาคือสอนคนละ 11 – 15 คาบต่อสัปดาห์

นักเรียนมีพื้นฐานความรู้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดความตั้งใจ และติดตามทำความเข้าใจในเนื้อหา วิชา เมื่อเกิดความสงสัยในบทเรียนแล้วไม่กล้าซักถามผู้สอน สำหรับสื่ออุปกรณ์การเรียนการ สอนและอาคารสถานที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขาดความพร้อมของ เอกสารหลักสูตรและงบประมาณที่แต่ละหมวดวิชาได้รับยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามคำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนของครูมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง สำหรับระเบียบ การประเมินผลตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีการตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวัดผลก่อนนำไปใช้ และมีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบน้อยมาก ส่วนด้านการบริหารและการบริการหลักสูตรนั้นได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารอยู่ในระดับ ปานกลาง

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชาผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด (ระดับผลการเรียน 1) มากที่สุด และมีคุณลักษณะเหมาะสมตามจุดหมายของการใช้หลักสูตรในระดับปานกลาง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 13) ได้ทำการประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 กลุ่มวิชาสังคม โดยใช้แบบประเมินชิปปี้ ประเมินส่วนสำคัญของหลักสูตร 3 ประการ คือ ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์รายวิชา และเนื้อหาวิชา โดยอาศัยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินสื่อการเรียนการสอน โดยการสอบถามความคิดเห็นของครูอาจารย์ ที่สอนวิชาสังคมศึกษา และประเมินการนำหลักสูตรไปใช้โดยวิธีการสังเกต และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ บรรยากาศภายในโรงเรียนและในห้องเรียน

วสันต์ รั้งรองรัตน์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรม การเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การบริหารและบริการหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบการให้คะแนนการประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาไทยของครู และแบบสอบถาม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2522 โดยใช้รูปแบบการประเมินของชิปปี้ ประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรคือวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณภาพของนิสิต ภาระงานของอาจารย์ผู้สอน การบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตร โดยการใช้เครื่องมือคือ แบบจำลองพฤติกรรมการสอนแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพนิสิต การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนิสิต

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า งานวิจัยจะประเมินกันอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน และนักวิจัยได้ใช้รูปแบบชิปปี้ ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม ในการประเมินซึ่งจะทำการประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จะเห็นว่าการประเมินโดยใช้รูปแบบชิปปี้ จะเป็นการประเมินที่มีระบบชัดเจนสามารถนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตรหรือโครงการต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมทุกด้าน ทำให้ผลที่ได้จากการประเมินมีความสมบูรณ์ มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และนักวิจัยบางท่านก็ได้ใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมายเช่นรูปแบบการประเมินเลาเทเนินซ์ ตามแนวคิดของสเติล รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลักตามแนวคิดของไทเลอร์ ซึ่งก็เป็นรูปแบบที่มีระบบและขั้นตอนที่ชัดเจนเช่นเดียวกันและยังเป็นรูปแบบที่เข้าใจง่าย

และสะดวกในการประเมินหรือสะดวกในการนำไปปฏิบัติตนเอง เป็นการประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรหรือโครงการพบว่า การประเมินแบบซิปป์ ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมมีข้อดีดังนี้คือ แนวคิดนี้ได้พยายามแสดงแนวทางและวิธีการประเมินให้มีความชัดเจนมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแนวคิดในการประเมินให้ดีแล้วจะเห็นว่าถ้าจะให้การประเมินหลักสูตรมีความสมบูรณ์โดยใช้รูปแบบประเมินนี้แล้ว ควรดำเนินการประเมินเป็นขั้นตอนตามลำดับ คือ ประเมินบริบทก่อนเพื่อวางแผนตั้งวัตถุประสงค์ ต่อมาก็ประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการที่เหมาะสม และเมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ก็ประเมินกระบวนการเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการ และสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประเมินผลการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่มีการสอนอิสลามศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ผลของการประเมินจะทำให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงสถานศึกษา เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินการใช้หลักสูตร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

แนวทางที่ใช้ในการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการประเมินหลักสูตรรูปแบบซิปป์ (CIPP model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler model) ซึ่งในการประเมินมีรายละเอียดการประเมินใน 4 ด้านตามรูปแบบซิปป์ คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และในส่วนของประเมินด้านผลผลิตนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นการวัดโดยใช้การประเมินตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะให้ผลที่ละเอียดและชัดเจนมาก โดยประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้การทดสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดหรือไม่ มาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในด้านผลผลิตที่ชัดเจนถูกต้องและครอบคลุมยิ่งขึ้นว่าผลจากการ

ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะตามที่กำหนดหรือไม่ การวัดโดยใช้การประเมินตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และตรวจสอบหาคุณภาพมาเรียบร้อยแล้วมาเป็นเครื่องมือในการวัด และมีรายละเอียดในการประเมินแต่ละด้านดังตาราง 4

ตาราง 4 รายละเอียดการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ด้าน	รายละเอียดการประเมิน
บริบท	<ul style="list-style-type: none"> - จุดหมายของหลักสูตร - สภาพแวดล้อม
ปัจจัยเบื้องต้น	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากร - งบประมาณ - วัสดุอุปกรณ์ - การจัดการ
กระบวนการ	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการเรียนการสอน - การจัดการเรียนการสอน - การจัดวัสดุอุปกรณ์ - ปัจจัยและสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน - การประเมินผลการเรียน - การบริหารหลักสูตร
ผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามหลักสูตร - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม - คุณลักษณะของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร โดยใช้แบบจำลองซีพี (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลดิม ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) โดยใช้การทดสอบตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมโดยดำเนินการตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. รายละเอียดการประเมิน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 134 คน ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาจำนวน 144 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 4,070 คน ผู้ปกครอง 4,070 คนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. 2545 : ไม่มีเลขหน้า)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane.1970 : 886) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหาร จำนวน 101 คน
 - 2.2 ครูสอนอิสลามศึกษา จำนวน 105 คน

2.3 นักเรียน จำนวน 365 คน

2.4 ผู้ปกครอง จำนวน 365 คน

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ 3 ขนาด คือโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนถึง 300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2538 : 32) โดยสุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดด้วยอัตราส่วนที่เท่าๆ กัน แล้วดำเนินการดังนี้

1. สุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมินและสัมภาษณ์ จากโรงเรียนแต่ละขนาด รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมินและสัมภาษณ์

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ใหญ่	33	43	25	31
กลาง	69	69	52	50
เล็ก	32	32	24	24
รวม	134	144	101	105

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสอบถามและทดสอบ จากโรงเรียนแต่ละขนาด รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 รายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสอบถามและทดสอบ

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ผู้ปกครอง	นักเรียน	ผู้ปกครอง	นักเรียน
ใหญ่	1,814	1,814	163	163
กลาง	1,935	1,935	173	173
เล็ก	321	321	29	29
รวม	4,070	4,070	365	365

รายละเอียดการประเมิน

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษา และศึกษารูปแบบ วิธีการประเมิน หลักสูตรรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน ชิปปี้ (CIPP model) และรูปแบบ การประเมินผลของไทเลอร์ (Tyler model) ร่วมกัน โดยทำการประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ 4 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ตามกรอบแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และประเมินผลผลิตโดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแนว คิดการประเมินผลของไทเลอร์ (Tyler) คือประเมินตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งการประเมิน ในลักษณะนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัด เจนมาก ซึ่งมีรายละเอียดการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ดังตาราง 7

ตาราง 7 รายละเอียดของสิ่งที่จะประเมิน จุดมุ่งหมาย ตัวบ่งชี้ ข้อมูลและแหล่งข้อมูล เครื่องมือ การวิเคราะห์เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสิน

มิติ/จุดมุ่ง หมายของการ ประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การ วิเคราะห์	เกณฑ์การตัด สิน
1. บริบท -เพื่อประเมิน จุดประสงค์ ของหลักสูตร -เพื่อประเมิน สภาวะแวดล้อม	1. ความเหมาะสม ของ -จุดหมายของ หลัก สูตร -โครงสร้างของหลัก สูตร -เนื้อหาของ หลัก สูตร -สภาวะแวดล้อมทาง สังคม	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบสัมภาษณ์ 2.แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. S.D	1.เกณฑ์ที่ได้ จาก ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ร่วมพิจารณา โดยหา คะแนนเฉลี่ย ได้3.5และ พิจารณาค่า IOC

ตาราง 7 (ต่อ)

มิติ/จุดมุ่ง หมายของการ ประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การ วิเคราะห์	เกณฑ์การตัด สิน
2.ปัจจัยเบื้องต้น -เพื่อประเมิน ความพร้อม ในด้านปัจจัย หรือ ทรัพยากร	1.ความพร้อมและ ความเหมาะสมของ ครูเกี่ยวกับ -จำนวนครู -ความรู้ความเข้าใจ -ประสบการณ์การ สอน -ความถนัดในการ สอน -ทักษะในการสอน -ความเอาใจใส่และ การช่วยเหลือนักเรียน -การประสานงาน ระหว่างครู 2.ความพร้อมและ ความเหมาะสมของ นักเรียน -พื้นฐานความรู้เดิม -ความตั้งใจเรียน -ความสัมพันธ์อันดี ระหว่างนักเรียนเอง -ความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูกับนัก เรียน	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบสัมภาษณ์ 2.แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. S.D	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ร่วมพิจารณา โดยหา คะแนนเฉลี่ย ได้3.5และ พิจารณาค่า IOC
		1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบสัมภาษณ์ 2.แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. S.D	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ร่วมพิจารณา โดยหา คะแนนเฉลี่ย ได้3.5และ พิจารณาค่า IOC

ตาราง (7) ต่อ

มิติ/จุดมุ่งหมาย ของการประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือ ที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัด สิน
	3.ความพร้อมและ ความเหมาะสมของ ปัจจัยที่เอื้ออำนวย ต่อการเรียนการ สอนอันได้แก่ -อุปกรณ์การเรียน การสอน -อาคารสถานที่ -งบประมาณ	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบ สัมภาษณ์ 2.แบบ ประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. S.D	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดย หาคะแนน เฉลี่ยได้3.5และ พิจารณาค่า IOC
3. ปัจจัยด้าน กระบวนการ	1. กระบวนการเรียน การสอนอันได้แก่ -การจัดการเรียนการ สอน -การจัดวัสดุอุปกรณ์ -ปัจจัยและสภาพแวด ล้อมในการเรียนการ สอน	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบ สัมภาษณ์ 2.แบบ ประเมิน	1.วิเคราะห์เนื้อ หาข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ และแบบ ประเมิน 2.พิจารณา ความเหมาะสม ของ กระบวนการ เรียนการสอน จากการตอบ แบบประเมิน ของครูผู้บริหาร แล้วหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดย หาคะแนน เฉลี่ยได้3.5และ พิจารณาค่า IOC

ตาราง (7) ต่อ

มติ / จุดมุ่ง หมายของการ ประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือ ที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัด สิน
	2.การประเมินผลการ เรียน	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบ สัมภาษณ์ 2.แบบ ประเมิน	1.หาค่าของ ความเหมาะสม ของการ ประเมินผลการ เรียนการสอน จากผลการ สัมภาษณ์ ผู้บริหารและ ผลการตอบ แบบประเมิน ของครูแล้วหา ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดยหา คะแนนเฉลี่ยได้ เท่ากับ3.5และ พิจารณาค่าIOC
	3.การบริหารหลัก สูตร	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบ สัมภาษณ์ 2.แบบ ประเมิน	1.หาค่าความ เหมาะสมของ การบริหาร หลักสูตรจาก ผลการ สัมภาษณ์และ ตอบแบบ ประเมินของ ครู ผู้บริหาร แล้วหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดยหา ค่าเฉลี่ยได้ทำ กับ3.5และ พิจารณาค่าIOC

ตาราง (7) ต่อ

มิติ / จุดมุ่ง หมายของการ ประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ ที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสิน
	4.การมีส่วนร่วมใน หลักสูตร	1.ผู้ปกครอง	1.แบบ สอบถาม	1.หาค่าของ ความเหมาะสม ของการมีส่วน ร่วมในหลัก สูตรจากการ ตอบแบบสอบ ถามของผู้ ปกครองแล้วหา ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดย หาค่าเฉลี่ยได้ เท่ากับ3.5และ พิจารณาค่า IOC
4. ปัจจัยด้าน ผลผลิต	1.ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ เกิดขึ้นจากการ ดำเนินการตามหลัก สูตร	1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบ ประเมิน	1.หาค่าของ ความเหมาะสม ของผลที่เกิดขึ้น จากการดำเนิน การตามหลัก สูตรจากผลการ ตอบแบบ ประเมินของครู ผู้บริหาร แล้ว หาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	1.เกณฑ์ที่ได้ จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วม พิจารณาโดย หาค่าเฉลี่ยได้ เท่ากับ3.5 และพิจารณา ค่า IOC

ตาราง (7) ต่อ

มิติ / จุดมุ่ง หมายของการ ประเมิน	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ ที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสิน
	2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม 3.คุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร	1.นักเรียน 1.ผู้บริหาร 2.ครู	1.แบบทดสอบ 1.แบบประเมิน 2.แบบสัมภาษณ์	1.คำร้อยละ 1.พิจารณาคูณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตรจากการตอบแบบประเมินของครูและผู้บริหารแล้วหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และผ่านร้อยละ 70 คน 1.เกณฑ์ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คนร่วมพิจารณาโดยหาค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 3.5 และพิจารณาค่า IOC

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับผู้บริหาร และครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิตมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ค่าน้ำหนักมาตราส่วนของข้อคำตอบมีดังนี้

1	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตอนที่ 6 ปัญหา และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในหลักสูตรอิสลามศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ และกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วนของข้อคำตอบดังนี้

1	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์กระบวนการใช้หลักสูตร ชนิดไม่มีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับผู้บริหาร

4. แบบทดสอบวิชาอิสลามศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับนักเรียน จำนวน 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิสลามศึกษา

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติวิชาอิสลามศึกษา

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวอย่างแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้บริหาร)

โรงเรียน.....สปอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช้สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่าน

2. แบบประเมินมี 6 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขอให้ตอบแบบประเมิน โดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่เสนอของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การประเมิน พิจารณาดังนี้

1	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง

- ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่/ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- ครูใหญ่

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี
- มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่โรงเรียนนี้

- ต่ำกว่า 1 ปี 1 - 3 ปี
- มากกว่า 3 ปี

5. ขนาดโรงเรียน

- เล็ก กลาง
- ใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0	หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0	บุคลากรในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่าน มีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0.	มีนโยบายการจัดการเรียนอิสลามศึกษาในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินได้จัดให้มีนโยบายการจัดการเรียนอิสลามศึกษาในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนในระดับปานกลาง

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0.	นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่านักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ท่านระบุปัญหา / สาเหตุ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
1. การกำหนดควิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	

ตัวอย่างแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้สอน)

โรงเรียน.....สพอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช่สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่าน

2. แบบประเมินมี 6 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขอให้ตอบแบบประเมินโดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่สนะของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การประเมิน พิจารณาดังนี้

1	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี

มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0	หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0	บุคลากรในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0.	การจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตร			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินได้มีการจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตรในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0.	ผู้เรียนศรัทธาและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบประเมินเห็นว่าผู้เรียนศรัทธาและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลามในระดับปานกลาง

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ท่านระบุปัญหา / สาเหตุ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหานั้นแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างแบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้ปกครอง)

โรงเรียน.....สปอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านในการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช่สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. โปรดตอบแบบสอบถามโดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่เสนอแนะของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรรมการสถานศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียน

ผู้นำชุมชน

อื่น ๆ(ระบุ).....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
0	มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและธรรมเนียมของโรงเรียน			✓		

คำอธิบายข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและธรรมเนียมของโรงเรียนในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ที่	สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
0	ผู้ปกครอง / ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพผู้เรียน

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการประเมินผลการใช้หลักสูตรอิสลาม (สำหรับผู้บริหาร)

โรงเรียน.....สพอสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

สถานที่สัมภาษณ์

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....น.

1. หลักสูตรอิสลามศึกษาสามารถสนองความต้องการของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด ด้านใดบ้าง

บันทึกคำตอบ	ความคิดเห็นผู้สัมภาษณ์
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษา

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

คำอธิบาย แบบทดสอบนี้มีคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ให้อ่านและใช้เวลาทำ 45 นาที

1. คำถามในแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบทั้งสิ้น คำถามแต่ละข้อจะให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว จาก ตัวเลือก ก , ข , ค , ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ไปขีดตอบในกระดาษคำตอบ ในช่องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ตรงตามช่อง ก ข ค ง ที่มี ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
☐	☐	☐	☐

2. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดกากบาททับรอยเดิมเสียก่อน แล้วจึงค่อยเลือกใหม่ ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
☐	☒	☐	☐

3. จงระวังขีดคำตอบให้ตรงกับข้อความเสมอ
4. ถ้าพบข้อยาก จงเว้นและข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำใหม่ เพราะอาจมีข้อง่ายอยู่ตอนหลังก็ได้
5. การเดาไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้นเลย ควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะตอบจึงจะดี
6. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบนี้
7. ตัวอย่างคำถาม ข้อ (0)

(0) รสูล มีคุณลักษณะแตกต่างจาก นบีในเรื่องใด

ก	เพศ	ข	คุณธรรม
ค	การเผยแพร่	ง	การปฏิบัติตนตามคำสั่งของอัลลอฮ

ข้อนี้ต้องตอบข้อ ค จึงจะถูกต้อง เพราะนบี จะมีคุณสมบัติทุกอย่างเหมือน รสูล ยกเว้นเพียงข้อเดียวคือ นบี จะไม่ประกาศ สั่งสอนหรือเผยแพร่ศาสนาให้แก่บุคคลอื่น แต่จะปฏิบัติเฉพาะตนคนเดียว ข้อนี้จึงขีดตอบที่ข้อ ค ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☐	☐	☐

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับที่ 2 จำนวน 4 ข้อ

ข้อที่ 1 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้ จำนวน 10 คำ

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนเลือกท้องจำสุเราะฮอัลกุรอาน 1 สุเราะฮ

ข้อที่ 3 ให้นักเรียนปฏิบัติกรอบน้ำละหมาด

ข้อที่ 4 ให้นักเรียนปฏิบัติกรละหมาด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา แบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา แบบสัมภาษณ์ การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา และแบบทดสอบวิชาอิสลามศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

การสร้างแบบประเมิน แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตรและหลักสูตรอิสลามศึกษา และที่เกี่ยวกับการประเมินตามรูปแบบการประเมินชิปปี และรูปแบบการประเมินของไทยเลอร์

2. ศึกษาลักษณะเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

3. กำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่จะศึกษา ในเครื่องมือแต่ละชุด

4. สร้างแบบประเมิน แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ให้ข้อคำถามครอบคลุมรอบที่
ต้องการศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ

5. นำแบบประเมิน แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ และปรับปรุงแก้ไข โดยให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ และ -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรง จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item - objective congruence : IOC) จากคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญพิจารณา โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป โดยได้ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.71 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1 ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินหลักสูตรหรือประเมินโครงการ จำนวน 2 คน

5.2 นักวิชาการผู้รับผิดชอบ การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา จำนวน 3 คน

5.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาอิสลามศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

6. ผู้วิจัยนำแบบประเมิน แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมินและแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ . 2538 : 200) ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินฉบับผู้บริหารเท่ากับ 0.95 ฉบับครูผู้สอนเท่ากับ 0.75 และแบบสอบถามฉบับผู้ปกครองเท่ากับ 0.88 ตามลำดับ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตรและหลักสูตรอิสลามศึกษา
2. สร้างแบบทดสอบให้ข้อคำถามครอบคลุม และเที่ยงตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด
3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไข
4. ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยได้ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.71 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00
5. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (try out)
6. หาคคุณภาพของแบบทดสอบ จำนวน 40 ข้อ โดยหาความยากง่าย และอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ได้ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.24 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.79 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.20 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.60
7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR 20 ได้เท่ากับ 0.87
8. ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียน และกำหนดวัน เวลาที่ใช้เก็บข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบทดสอบให้เพียงพอ
4. วางแผนการจัดเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการส่งแบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างพร้อมกำหนดวันเวลาเก็บแบบสอบถาม แบบประเมิน แบบทดสอบ และผู้วิจัย สัมภาษณ์เอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา
 - 1.1 แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบสอบถาม แบบปลายเปิด ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง
 - 1.2 แบบประเมิน และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญร่วมกันพิจารณา ซึ่งเท่ากับ 3.5 แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดี
2.50 - 3.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง
1.00 - 1.49	หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเป็นอย่างมาก
 - 1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ โดยกำหนดคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และผ่านร้อยละ 70 คน

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
 - 1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 - 1.2 ความเชื่อมั่น (reliability)
 - 1.3 ความยากง่าย และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์รายข้อ
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามรูปแบบการประเมินโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (goal – attainment) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 6 ตอนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท
3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น
4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ
5. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต
6. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไข

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
S.D	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามในการประเมินหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบประเมินและสัมภาษณ์ เป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 ตำแหน่งผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ตำแหน่ง

ครูใหญ่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ประสบการณ์ในการทำงานแยกเป็นมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่โรงเรียนนั้นๆ ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ตั้งแต่ 1 – 3 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมากกว่า 3 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ขนาดของโรงเรียนแยกเป็นขนาดเล็กจำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ขนาดกลาง จำนวน 52 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และขนาดใหญ่จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.7

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา พบว่าเป็นเพศชายจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 เพศหญิง จำนวน 61คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 และประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่าเป็นเพศชาย 190 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 เพศหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 มีสถานะเป็นกรรมการสถานศึกษา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และผู้ปกครองจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 206 คน รายละเอียดดังตาราง 8-9

ตาราง 8 การประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	4.24	.62	ผ่านเกณฑ์
2. หลักสูตรสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่.....	3.59	.67	ผ่านเกณฑ์
3. หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน	4.09	.60	ผ่านเกณฑ์
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	3.88	.35	ผ่านเกณฑ์
5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	4.22	.61	ผ่านเกณฑ์
6. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ.....	4.24	.62	ผ่านเกณฑ์
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน.....	3.26	.70	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวม	3.93	.29	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 9 การประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 105 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการ	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
1. หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	4.05	.71	ผ่านเกณฑ์
2. หลักสูตรสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่.....	3.55	.57	ผ่านเกณฑ์
3. หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน	3.81	.48	ผ่านเกณฑ์
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	3.42	.62	ผ่านเกณฑ์
5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	3.75	.43	ผ่านเกณฑ์
6. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ.....	4.01	.69	ผ่านเกณฑ์
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน.....	3.42	.63	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวม	3.71	.26	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 9 พบว่า ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ไม่ผ่านเกณฑ์

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 206 คน รายละเอียดดังตาราง 10-11

ตาราง 10 การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน
101 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
บุคลากรในการดำเนินการ			
1. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ	4.05	.71	ผ่านเกณฑ์
2. ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	4.07	.90	ผ่านเกณฑ์
3. ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน..	3.85	.78	ผ่านเกณฑ์
4. ผู้มีเทศมึความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน.....	3.74	.70	ผ่านเกณฑ์
งบประมาณ			
5. ความเหมาะสมของงบประมาณในการดำเนินการ.....	2.46	.95	ไม่ผ่านเกณฑ์
6. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน.....	2.03	.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
วัสดุอุปกรณ์			
7. ความพอเพียงของเอกสารหลักสูตรอิสลามศึกษา.....	2.15	.78	ไม่ผ่านเกณฑ์
8. ความพอเพียงของเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน เอกสารประกอบการประเมิน).....	2.62	.96	ไม่ผ่านเกณฑ์
9. คู่มือดำเนินการบอกแนวปฏิบัติเพียงพอที่จะนำไปใช้จริง.....	2.90	.87	ไม่ผ่านเกณฑ์
10. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์.....	1.81	.74	ไม่ผ่านเกณฑ์
11. ความเหมาะสมของเครื่องมือ.....	2.33	.88	ไม่ผ่านเกณฑ์
12. สื่อการเรียนการสอนพอเพียง.....	1.87	.58	ไม่ผ่านเกณฑ์
13. สื่อการเรียนที่หลากหลาย.....	1.94	.65	ไม่ผ่านเกณฑ์
14. แบบเรียนพอเพียงกับนักเรียน.....	2.07	1.02	ไม่ผ่านเกณฑ์
15. เอกสารเพิ่มเติมในการเรียนการสอนต่าง ๆ พอเพียง...	2.45	.73	ไม่ผ่านเกณฑ์
16. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลาย.....	2.75	.46	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
17. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้มีพอเพียง.....	2.92	.54	ไม่ผ่านเกณฑ์
18. ห้องสถานที่เรียนเป็นสัดส่วน.....	3.08	1.32	ไม่ผ่านเกณฑ์
19. อุปกรณ์ / สถานที่อาบน้ำสะอาด / สถานที่ละหมาดพอเพียง.....	2.41	1.29	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวม	2.71	.44	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือ ด้านบุคลากรในการดำเนินงานทุกรายการผ่านเกณฑ์ ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ทุกรายการไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 11 การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 105 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
บุคลากรในการดำเนินการ			
1. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ	3.71	.70	ผ่านเกณฑ์
2. ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร.....	3.49	.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
3. ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน..	3.52	.50	ผ่านเกณฑ์
4. ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน.....	3.12	.49	ไม่ผ่านเกณฑ์
งบประมาณ			
5. ความเหมาะสมของงบประมาณในการดำเนินการ.....	2.27	.44	ไม่ผ่านเกณฑ์
6. ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน.....	2.01	.67	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
วัสดุอุปกรณ์			
7. ความพอเพียงของเอกสารหลักสูตรอิสลามศึกษา.....	2.26	.88	ไม่ผ่านเกณฑ์
8. ความพอเพียงของเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน เอกสารประกอบการประเมิน).....	2.51	.62	ไม่ผ่านเกณฑ์
9. คู่มือดำเนินการบอกแนวปฏิบัติเพียงพอที่จะนำไปใช้จริง.....	2.97	.51	ไม่ผ่านเกณฑ์
10. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์.....	2.40	.67	ไม่ผ่านเกณฑ์
11. ความเหมาะสมของเครื่องมือ.....	2.49	.62	ไม่ผ่านเกณฑ์
12. สื่อการเรียนการสอนพอเพียง.....	2.28	.71	ไม่ผ่านเกณฑ์
13. สื่อการเรียนที่หลากหลาย.....	2.47	.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
14. แบบเรียนพอเพียงกับนักเรียน.....	1.87	.88	ไม่ผ่านเกณฑ์
15. เอกสารเพิ่มเติมในการเรียนการสอนต่าง ๆ พอเพียง...	2.31	.94	ไม่ผ่านเกณฑ์
16. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลาย.....	2.64	.80	ไม่ผ่านเกณฑ์
17. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้มีพอเพียง.....	2.63	.85	ไม่ผ่านเกณฑ์
18. ห้องสถานที่เรียนเป็นสัดส่วน.....	2.90	.69	ไม่ผ่านเกณฑ์
19. อุปกรณ์ / สถานที่อาบน้ำละหมาด / สถานที่ละหมาดพอเพียง.....	3.28	.63	ไม่ผ่านเกณฑ์
รวม	2.69	.31	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 11 พบว่า ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือด้านบุคลากรในการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ สองรายการคือรายการผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ และรายการผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน และไม่ผ่านเกณฑ์ สองรายการคือรายการผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร และรายการผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ส่วนด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ทุกรายการไม่ผ่านเกณฑ์

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 571 คน รายละเอียดดังตาราง 12-14

ตาราง 12 การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. มีหลักฐานร่องรอยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและเข้ารับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสอนอิสลามศึกษาที่ตรวจสอบได้.....	3.49	.73	ไม่ผ่านเกณฑ์
2. มีนโยบายการจัดการเรียนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน.....	3.69	.46	ผ่านเกณฑ์
3. มีการสรุปผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา.....	3.79	.41	ผ่านเกณฑ์
4. มีการนำผลการสรุปผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและการจัดการเรียนการสอนไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน.....	3.50	.54	ผ่านเกณฑ์
5. มีการติดตามศึกษาค้นคว้านโยบายการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องมีหลักฐานตรวจสอบได้.....	3.48	.56	ไม่ผ่านเกณฑ์
6. ส่งเสริมการแต่งกายตามหลักศาสนา.....	4.08	.77	ผ่านเกณฑ์
7. อำนวยความสะดวกให้นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจ.....	4.35	.68	ผ่านเกณฑ์
8. ดูแลการจัดอาหารให้นักเรียนได้ถูกต้องตามหลักศาสนา.....	4.55	.75	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
9. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน.....	4.04	.66	ผ่านเกณฑ์
10. สนับสนุนและจัดกิจกรรมตามหลักศาสนา.....	4.39	.65	ผ่านเกณฑ์
11. มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลภายในสถานศึกษา.....	3.54	.56	ผ่านเกณฑ์
12. มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลภายในชุมชน.....	3.55	.57	ผ่านเกณฑ์
13. มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลในองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	3.33	.68	ไม่ผ่านเกณฑ์
14. มีข้อมูลสารสนเทศด้านอิสลามศึกษาครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบันสะดวกต่อการนำไปใช้.....	3.41	1.01	ไม่ผ่านเกณฑ์
15. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา.....	3.58	.68	ผ่านเกณฑ์
16. มีการปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	3.25	.94	ไม่ผ่านเกณฑ์
17. มีการจัดทำและนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย.....	3.58	.55	ผ่านเกณฑ์
18. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน และนำผลจากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาและใช้ในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่องครบวงจร.....	3.40	.68	ไม่ผ่านเกณฑ์
19. ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้สอนอิสลามศึกษา.....	4.10	.33	ผ่านเกณฑ์
20. ให้การยกย่องชมเชยแก่บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษา...	4.38	.49	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.77	.33	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คือโดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการมีหลักฐานร่องรอยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเข้ารับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสอน อิสลามศึกษาที่ตรวจสอบได้ รายการมีการติดตามศึกษาค้นคว้านโยบายการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องมีหลักฐานตรวจสอบได้ รายการมีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลในองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง รายการมีข้อมูลสารสนเทศด้านอิสลามศึกษาครบถ้วนถูกต้อง เป็นปัจจุบันสะดวกต่อการนำไปใช้ รายการมีการปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง รายการมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน และนำผลจากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาและใช้ในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่องครบวงจรไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 13 การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา
จำนวน 105 คนโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. การจัดทำทวิเคราะห์หลักสูตร.....	3.38	.53	ไม่ผ่านเกณฑ์
2. การจัดทำกำหนดการสอน.....	3.52	.57	ผ่านเกณฑ์
3. แผนการสอนเป็นปัจจุบัน.....	3.51	.69	ผ่านเกณฑ์
4. กิจกรรมในแผนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ.....	3.86	.71	ผ่านเกณฑ์
5. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	3.83	.66	ผ่านเกณฑ์
6. กำหนดสื่อสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้.....	3.39	.49	ไม่ผ่านเกณฑ์
7. กำหนดวิธีการประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	3.56	.50	ผ่านเกณฑ์
8. การนำผลการประเมินไปแก้ไขผู้เรียน มีหลักฐานตรวจสอบได้.....	3.30	.48	ไม่ผ่านเกณฑ์
9. เสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ.....	3.83	.71	ผ่านเกณฑ์
10. ความสามารถในการจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน.....	3.40	.66	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
11. ความสามารถในการออกแบบวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน.....	3.50	.50	ผ่านเกณฑ์
12. ความสามารถในการบันทึกผลการใช้วิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน.....	3.53	.57	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.55	.52	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 13 พบว่า ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลคือโดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการการจัดการวิเคราะห์หลักสูตร รายการกำหนดสื่อ สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ รายการการนำผลการประเมิน ไปแก้ไขผู้เรียนมีหลักฐานตรวจสอบได้ รายการความสามารถในการจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 14 การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 365 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
1.มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและธรรมเนียมของโรงเรียน.....	1.76	.76	ไม่ผ่านเกณฑ์
2.ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำวิทยากรภายนอก หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน.....	2.95	.53	ไม่ผ่านเกณฑ์
3.ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการสืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และศาสนา.....	3.26	.56	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
4.ส่งเสริมให้สถานศึกษาส่งเสริมดูแลเด็กให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ.....	3.34	.67	ไม่ผ่านเกณฑ์
5.ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากร จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....	3.36	.60	ไม่ผ่านเกณฑ์
6.มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษา.....	2.27	.80	ไม่ผ่านเกณฑ์
7.มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน.....	2.51	.82	ไม่ผ่านเกณฑ์
8.มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน.....	3.12	.94	ไม่ผ่านเกณฑ์
9.มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน.....	3.55	.70	ผ่านเกณฑ์
10.ความเหมาะสมในการแต่งกายของผู้สอนอิสลามศึกษา.	3.68	.56	ผ่านเกณฑ์
11.การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้สอนอิสลามศึกษา.....	3.71	.53	ผ่านเกณฑ์
12.การปฏิบัติตนของผู้สอนอิสลามศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนา.....	3.74	.51	ผ่านเกณฑ์
13.ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของผู้สอนอิสลามศึกษา.....	3.76	.55	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.15	.42	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือ โดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รายการความเหมาะสมในการแต่งกายของผู้สอนอิสลามศึกษา รายการการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้สอนอิสลามศึกษา รายการการปฏิบัติตนของผู้สอนอิสลามศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนา รายการความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของผู้สอนอิสลามศึกษา ผ่านเกณฑ์

4.2 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ชนิดไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตรอิสลามในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

4.2.1 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลสามารถสนองความต้องการของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด และสนองความต้องการด้านใดบ้างพบว่าหลักสูตรสนองความต้องการของชุมชนได้มาก และมีความสมบูรณ์ดีมาก ชุมชนให้การยอมรับและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในด้านหลักในการปฏิบัติศาสนกิจสำหรับเยาวชน และนักเรียน ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี มีเหตุผล ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยใช้หลักธรรมคำสอนของศาสนา ด้านการบำเพ็ญรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ทางศาสนากำหนด ด้านคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามของศาสนาโดยเน้นการนำหลักธรรมมาปฏิบัติ

4.2.2 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนทำให้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลประสบผลสำเร็จมีอะไรบ้าง มีความจำเป็นอย่างไรพบว่าปัจจัยที่มีส่วนทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จคือ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายรวมถึงชุมชนและผู้ปกครองร่วมวางแผน ให้การสนับสนุน มีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาตามหลักสูตร มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนแบบเรียน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เอกสารเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ระบบการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตยมีความเป็นกันเองและเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกันรวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร ระบบการวัดและประเมินผลที่ครบทุกด้าน การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร และนำผลไปพัฒนาปรับปรุง ความสามารถของผู้เรียนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ไม่แตกต่างและหลากหลายมากนัก ทำให้ง่ายและสะดวกในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือมีการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ณ มัสยิดในลักษณะของการเรียนครูสัมพันธ (พื้นฐานอิสลาม) และเรียนการอ่านคำภีร์อัลกุรอานเพิ่มเติมควบคู่ไปด้วยในทุกห้องที่ทำให้ให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ดี ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

4.2.3 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางดำเนินงานที่เขตการศึกษา และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดมีแนวทางใดที่เป็นปัญหา และเป็นปัญหาอย่างไร พบว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะหมุนเวียนกันไปจนครบ 7 วิชา ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้แล้วเริ่มต้นเรียนใหม่อีกหมุนเวียนไปเรียนนั้น ซึ่งเป็นแนวทางที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดนั้นทำให้ระยะเวลาในการเรียนแต่ละเรื่องห่างกันนานมากเกินไป เมื่อกลับมาเรียนเรื่องเดิมอีกทำให้

ขาดความต่อเนื่อง ควรบูรณาการทุกวิชาเข้าด้วยกัน ไม่ต้องแยก แล้วเรียนเรียนหมุนเวียนจนครบทุกวิชาเหมือนที่กำหนด และควรจัดทำเป็นคู่มือแนวการปฏิบัติที่ชัดเจน และปัญหาของการขาดคู่มือการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเขียนที่ไม่ชัดเจนทำให้ในบางกรณีเกิดความสับสนในการดำเนินการ และเขียนไว้กว้างเกินไป

4.2.4 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามหลักสูตรอิสลามศึกษามีอะไรบ้างและเป็นอย่างไร พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือ เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อยไปไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่กำหนดในโครงสร้างแบบเรียน คู่มือ เอกสารประกอบการค้นคว้าอื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี งบประมาณไม่เพียงพอเท่าที่ควร อาคารสถานที่เรียน สถานที่ประกอบศาสนกิจ สถานที่อาบน้ำละหมาดและทำกิจกรรมอื่น ๆ ไม่เป็นสัดส่วน ผู้สอนและผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรที่ดีพอ และไม่คอยให้ความสำคัญ ขาดการรับผิดชอบ และขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ทำให้การจัดกิจกรรมไม่สอดคล้อง และไม่มีความหลากหลายในบางส่วน

4.2.5 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องได้ประโยชน์จากการจัดการตามหลักสูตรอย่างไรบ้าง พบว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำหลักการไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทำให้สังคมมีความสงบร่มเย็น ไม่มีปัญหา ผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครู นักเรียนได้มาก ทำให้คุณภาพชีวิตพัฒนาขึ้น

4.2.6 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับงบประมาณเพียงพอหรือเหมาะสมหรือไม่อย่างไร วัสดุอุปกรณ์เพียงพอหรือไม่อย่างไร พบว่า งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี มีความเหมาะสมพอสมควรแต่ไม่พอเพียงกับความต้องการ และได้รับซ้ำมากทำให้การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่องและไม่ทันกับสถานการณ์ ในบางกิจกรรม

4.2.7 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับโรงเรียนมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างไร พบว่า การนิเทศภายในมีการดำเนินการมาโดยตลอด และต่อเนื่องพอสมควร และในบางโรงเรียนมีการนิเทศภายในน้อย เนื่องจากผู้ที่รับผิดชอบการนิเทศไม่มีความสันทัดพอ และไม่คอยให้ความสำคัญกับอิสลามศึกษา ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ

4.2.8 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ในความเข้าใจของผู้บริหารเป็นอย่างไร และมีความคิดว่าบุคลากรท่านอื่น ๆ ในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้อย่างไร พบว่าในความเข้าใจของผู้บริหาร มาตรฐานการศึกษา คือ สิ่งที่ดีเป็นหลักสำหรับการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้เพื่อการปฏิบัติให้สอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพได้

ซึ่งครอบคลุมภารกิจและเตรียมการรองรับการประเมินจากภายนอกตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป ทั้งนี้มาตรฐานต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และครอบคลุมองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษาคือองค์ประกอบด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ซึ่งทำให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนก็มีความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากกระบวนการศึกษาและทำความเข้าใจจะเป็นไปในลักษณะของการพัฒนาโดยร่วมกันทั้งโรงเรียน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 206 คน รายละเอียดดังตาราง 15 - 16

ตาราง 15 การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษาเผยแพร่ผลงาน.....	3.33	1.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
2. มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนอย่างหลากหลาย.....	3.55	.70	ผ่านเกณฑ์
3. มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ.....	3.66	.68	ผ่านเกณฑ์
4. มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอนได้.....	3.67	.53	ผ่านเกณฑ์
5. มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนให้สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป.....	4.07	.71	ผ่านเกณฑ์
6. มีแผนการใช้งบประมาณตรงตามเงื่อนไขและความต้องการ.....	3.50	1.00	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
7. มีการใช้งบประมาณตามแผน.....	3.55	.90	ผ่านเกณฑ์
8. มีการประเมินผลการใช้งบประมาณตามแผน.....	3.61	.79	ผ่านเกณฑ์
9. มีการเร่งรัด กำกับ ติดตามประเมินผลการใช้แผน และ นำผลการประเมิน ไปใช้ในการวางแผน.....	3.73	.89	ผ่านเกณฑ์
10. มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่น.....	3.56	.90	ผ่านเกณฑ์
11. มีการให้บริการและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร.....	3.40	.69	ไม่ผ่านเกณฑ์
12. มีการวางแผนร่วมกันและบริหารงานแบบประชาธิปไตย.....	3.64	.78	ผ่านเกณฑ์
13. มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน.....	3.69	.66	ผ่านเกณฑ์
14. มีเครือข่ายที่เข้มแข็งเป็นแบบอย่าง และเป็นที่ยอมรับ	3.69	.90	ผ่านเกณฑ์
15. พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครู/นักเรียน.....	4.19	.78	ผ่านเกณฑ์
16. มีการวางแผนนิเทศ.....	3.49	.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
17. ดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้นิเทศ.....	3.49	.50	ไม่ผ่านเกณฑ์
18. มีการบันทึกการนิเทศ.....	3.39	.49	ไม่ผ่านเกณฑ์
19. มีการให้ข้อมูลป้อนกลับผู้รับการนิเทศ.....	3.54	.69	ผ่านเกณฑ์
20. มีการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง.....	3.39	.53	ไม่ผ่านเกณฑ์
21. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน.....	2.99	.67	ไม่ผ่านเกณฑ์
22. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้.....	3.55	1.05	ผ่านเกณฑ์
23. ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ.....	3.93	.60	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
24. ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย.....	4.01	.52	ผ่านเกณฑ์
25. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน.....	3.71	.90	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.61	.50	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 15 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษาเผยแพร่ผลงาน รายการมีการให้บริการ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รายการมีการวางแผนนิเทศ รายการดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้นิเทศ รายการมีการบันทึกการนิเทศ รายการมีการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง รายการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 16 การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 105 คน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นกับเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 3.5

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	X	S.D.	
1. ผู้เรียนศรัทธาและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม.....	4.06	.66	ผ่านเกณฑ์
2. ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....	3.79	.58	ผ่านเกณฑ์
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง.....	3.70	.54	ผ่านเกณฑ์
4. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม.....	2.97	.49	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
5. ผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา.....	3.49	.91	ไม่ผ่านเกณฑ์
6. ผู้เรียนและชุมชนร่วมประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา.....	3.01	.74	ไม่ผ่านเกณฑ์
7. มีการปลูกฝังและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องด้านคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ในกระบวนการเรียนการสอน.....	4.17	.79	ผ่านเกณฑ์
8. มีการยกย่องผู้เรียนที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมอิสลาม.....	4.08	.70	ผ่านเกณฑ์
9. ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย	3.52	.82	ผ่านเกณฑ์
10. ผู้เรียนวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนและชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน.....	3.28	.60	ไม่ผ่านเกณฑ์
11. ผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	3.38	.89	ไม่ผ่านเกณฑ์
12. ผู้สอนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในบางโอกาส.....	3.23	.91	ไม่ผ่านเกณฑ์
13. ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย....	2.64	.61	ไม่ผ่านเกณฑ์
14. ผู้สอนมีการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ.....	3.18	.85	ไม่ผ่านเกณฑ์
15. มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้.....	3.70	.83	ผ่านเกณฑ์
16. ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน.....	4.10	.72	ผ่านเกณฑ์
17. ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น	4.25	.63	ผ่านเกณฑ์
18. เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	3.41	.65	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ผลการประเมิน
	\bar{X}	S.D.	
19. วัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและครบทุกด้าน	3.79	.82	ผ่านเกณฑ์
20. ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม	3.63	.70	ผ่านเกณฑ์
21. มีการบันทึกผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน	3.28	.80	ไม่ผ่านเกณฑ์
22. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน.....	3.61	.77	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.56	.50	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 16 พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม รายการผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา รายการผู้เรียนและชุมชนร่วมประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา รายการผู้เรียนวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอน และชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุน รายการผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายการผู้สอนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในบางโอกาส รายการผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย รายการผู้สอนมีการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ รายการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน รายการมีการบันทึกผลการประเมินอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ไม่ผ่านเกณฑ์

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จากการทดสอบนักเรียนจำนวน 365 คน รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จากการทดสอบนักเรียนจำนวน 365 คน โดยต้องได้
คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด
(255 คน)

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
94	1	1	0.3	0.3
93	3	4	0.8	1.1
92	10	14	2.7	3.8
91	10	24	2.7	6.5
90	8	32	2.2	8.7
89	11	43	3.0	11.7
88	10	53	2.7	14.4
87	10	63	2.7	17.1
86	4	67	1.1	18.2
85	14	81	3.8	22.0
84	18	99	4.9	26.9
83	13	112	3.6	30.5
82	5	117	1.4	31.9
81	9	126	2.5	34.4
80	13	139	3.6	38.0
79	7	146	1.9	39.9
78	9	155	2.5	42.4
77	11	166	3.0	45.4
76	9	175	2.5	47.9
75	17	192	4.7	52.6
74	14	206	3.8	56.4
73	14	220	3.8	60.3
72	26	246	7.1	67.4
71	16	262	4.4	71.8

ตาราง 17 (ต่อ)

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
70	16	278	4.4	76.2
69	2	280	0.5	76.7
68	1	281	0.3	77.0
67	1	282	0.3	77.3
66	9	291	2.5	79.8
65	6	297	1.6	81.4
64	11	308	3.0	84.4
63	10	318	2.7	87.1
62	4	322	1.1	88.2
61	9	331	2.5	90.7
60	10	341	2.7	93.4
59	8	349	2.2	95.6
58	3	352	0.8	96.4
57	5	357	1.4	97.8
56	2	359	0.5	98.3
55	3	362	0.8	99.1
54	1	363	0.3	99.4
53	1	364	0.3	99.7
49	1	365	0.3	100
รวม	365	365	100	100

จากตาราง 17 พบว่าจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 76.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา

6.1 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่าในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้นสถานศึกษาไม่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับอิสลามศึกษาไว้อย่างชัดเจนหากแต่อยู่ในลักษณะของภาพรวมด้านคุณธรรมจริยธรรม และในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้นผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดน้อย ดังนั้นจึงควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และต้องกำหนดให้ชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ด้วย เน้นในเรื่องของการพัฒนาตัวบุคคล เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพครอบคลุมและสนองความต้องการของชุมชนและสังคม เน้นให้ครูผู้สอน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รู้และตระหนักถึงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทั้งนี้จะได้ร่วมพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

6.2 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการจัด โครงสร้างของหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์พบว่าการจัด โครงสร้างของของหลักสูตรนั้นจัดเป็นรายวิชา เนื้อหาสาระในโครงสร้างของหลักสูตรมีมากเกินไปและค่อนข้างยาก ในส่วนของรายวิชาภาษามลายูเนื้อหาที่กำหนดไว้กว้างและไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ส่วนเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีน้อยไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาสาระใหม่ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาและระดับความสามารถของนักเรียน หรือปรับเพิ่มเวลาในการจัดการเรียนการสอน และโครงสร้างของหลักสูตรยังกำหนดได้ไม่ครอบคลุมถึงนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา

6.3 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์พบว่าสถานศึกษามีงบประมาณ สื้อ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาไม่เพียงพอ การวัดผลประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่ถูกต้องชัดเจนเท่าที่ควร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาน้อยเกินไป การสนับสนุน นิเทศติดตามยังไม่เป็นระบบ จึงควรต้องมีการวางแผนล่วงหน้า และมีปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เน้นให้ตระหนักและเห็นถึงความ

สำคัญของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน

6.4 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านกระบวนการใช้หลักสูตร

ผลการวิเคราะห์พบว่าสถานศึกษามีการดำเนินการตามภาระงานที่กำหนดไว้ แต่ยังไม่ได้นั้น ดังนั้นจึงควรต้องกำหนดเป็นนโยบายไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้กระบวนการใช้หลักสูตรดังกล่าว ประสบผลสำเร็จ และมีการวางแผนการปฏิบัติไว้ชัดเจนครอบคลุม ต้องมีกระบวนการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและนำไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ส่งผลถึงผู้เรียน โดยตรงมากยิ่งขึ้นในกระบวนการใช้หลักสูตรนั้นจะต้องประกอบไปด้วยส่วนของการบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทของครู และบทบาทของนักเรียน

6.5 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการนิเทศติดตามหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์พบว่าหน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศติดตามน้อยและขาดความต่อเนื่องในระดับสถานศึกษามีการนิเทศภายในน้อยและบางส่วนผู้นิเทศยังไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาพอ จึงควรอบรมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ทราบ และเข้าใจเกี่ยวกับอิสลามศึกษาอย่างเร่งด่วน

6.6 ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบประเมินและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์พบว่าการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลบางส่วนยังไม่เน้นการประยุกต์ใช้หรือปรับให้ทันและเข้ากันได้กับสังคมและเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันแต่ยังเน้นหลักปฏิบัติและคำสอนเก่า ๆ ที่ทำให้บางคำสอนหรือบางความเชื่อทำให้ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และควรปรับหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรครุสัมพันธ์ ที่มีการเรียนการสอน ณ มัสยิดประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเพราะมีการเรียนซ้ำซ้อนเรื่องเดียวกันจะทำให้เสียเวลาสำหรับนักเรียน ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปรับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย และเน้นการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม รวมถึงเน้นเรื่องการวัดผลประเมินผลที่เป็นระบบเชื่อถือได้ สามารถวัดได้ชัดเจนถูกต้องตามสภาพจริง

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ด้านบริบท ประเมินเกี่ยวกับจุดหมายของหลักสูตร โครงสร้างและ เนื้อหาของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประเมินเกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของครู นักเรียน และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
3. ด้านกระบวนการ ประเมินเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการบริหารหลักสูตร
4. ด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของการใช้หลักสูตร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ทำหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 134 คน
2. ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 144 คน
3. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 4,070 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4,070 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
จำนวน 101 คน
2. ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
จำนวน 105 คน
3. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำนวน 365 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 365 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสตูลครั้งนี้ ใช้เครื่องมือ 4 ประเภทดังนี้

1. แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา จำนวน 2 ฉบับ
 - 1.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินสำหรับผู้บริหาร
 - 1.2 ฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินสำหรับครูผู้สอน
2. แบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา สำหรับผู้ปกครอง จำนวน 1 ฉบับ
3. แบบสัมภาษณ์การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา สำหรับผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับ
4. แบบทดสอบวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 2 ฉบับ
 - 4.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ
 - 4.2 ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ จำนวน 4 ข้อ

สรุปผล

ในการสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 6 ตอนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป สรุปผลได้ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบ
ประเมินและสัมภาษณ์ เป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และเพศชาย จำนวน 95 คน

คิดเป็นร้อยละ 94.1 ตำแหน่งผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ตำแหน่งครูใหญ่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ประสบการณ์ในการทำงานแยกเป็นมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่โรงเรียนนั้นๆ ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ตั้งแต่ 1-3 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมากกว่า 3 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ขนาดของโรงเรียนแยกเป็นขนาดเล็กจำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ขนาดกลางจำนวน 52 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 51.5 และขนาดใหญ่จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.7

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 เพศหญิง จำนวน 61คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 และประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่าเป็นเพศชาย 190 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 เพศหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 มีสถานะเป็นกรรมการสถานศึกษา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และผู้ปกครองจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8

2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล สรุปผลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ไม่ผ่านเกณฑ์

ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ไม่ผ่านเกณฑ์

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล สรุปผลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือด้านบุคลากรในการดำเนินงานทุกรายการผ่านเกณฑ์ ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ทุกรายการไม่ผ่านเกณฑ์

ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือด้านบุคลากร ในการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ สองรายการคือรายการผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตร ในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ และรายการผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน และไม่ผ่านเกณฑ์ สองรายการคือ รายการผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรและรายการผู้เฝ้าติดตามมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ส่วนด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ทุกรายการ ไม่ผ่านเกณฑ์

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล สรุปผลได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลคือ โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการมีหลักฐานร่องรอยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและเข้ารับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสอน อิสลามศึกษาที่ตรวจสอบได้ รายการมีการติดตาม ศึกษาค้นคว้า นโยบายการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องมีหลักฐานตรวจสอบได้ รายการมีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลในองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง รายการมีข้อมูลสารสนเทศด้านอิสลามศึกษาครบถ้วนถูกต้อง เป็นปัจจุบันสะดวกต่อการนำไปใช้ รายการมีการปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่องรายการมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผน และนำผลจากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาและใช้ในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่องครบวงจร

ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือโดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการการจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตร รายการกำหนดสื่อสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ รายการการนำผลการประเมิน ไปแก้ไขผู้เรียนมีหลักฐานตรวจสอบได้ รายการความสามารถในการจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านกระบวนการของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล คือโดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รายการความเหมาะสมในการแต่งกายของผู้สอนอิสลามศึกษา รายการการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้สอนอิสลามศึกษา รายการการปฏิบัติตนของผู้สอนอิสลามศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมของ

โรงเรียนและชุมชนที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนา รายการความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของผู้สอน
อิสลามศึกษาผ่านเกณฑ์

ผลจากวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตรอิสลามใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร พบว่า
หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลสามารถสนอง
ความต้องการของชุมชนได้มาก ชุมชนให้การยอมรับและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในด้านหลักในการปฏิบัติศาสนกิจสำหรับเยาวชน และนักเรียน
ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีมีเหตุผล ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดย
ใช้หลักธรรมคำสอนของศาสนา ด้านการทำนุบำรุงรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ทางศาสนากำหนด
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม โดยเน้นการนำหลักธรรมมาปฏิบัติ
และปัจจัยที่มีส่วนทำให้หลักสูตรอิสลามศึกษาประสบผลสำเร็จคือ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการจัด
การศึกษาทุกฝ่ายรวมถึงชุมชนและผู้ปกครองร่วมวางแผน ให้การสนับสนุน มีส่วนร่วมในการ
จัดการและพัฒนาตามหลักสูตร มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน งบประมาณในการจัดการเรียนการสอน
แบบเรียน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เอกสารเพิ่มเติมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ระบบการบริหารจัดการแบบ
ประชาธิปไตย มีความเป็นกันเองและเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกันรวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร
ระบบการวัดและประเมินผลที่ครบทุกด้าน การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร พื้นฐานทางวัฒนธรรม
ที่ไม่แตกต่างและหลากหลายมากนัก ทำให้ง่ายและสะดวกในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน และการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ณ มัสยิดในลักษณะของการเรียนคู่สัมพันธ์ (พื้นฐาน
อิสลาม) และเรียนการอ่านคำภีร์อัลกุรอานเพิ่มเติมควบคู่ไปด้วยในทุกห้องที่ ทำให้นักเรียนมีพื้นฐาน
ความรู้ที่ดี ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ส่วนแนวทาง
ดำเนินงานที่เขตการศึกษาและ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดมีแนวทางใดที่เป็น
ปัญหาและเป็นปัญหาอย่างไร พบว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะเรียนหมุนเวียนจนครบ
7 วิชาแล้วเริ่มต้นเรียนใหม่อีกหมุนเวียนไปเรื่อยนั้น ทำให้ระยะเวลาในการเรียนแต่ละเรื่องห่างกัน
นานมากเกินไป เมื่อกลับมาเรียนเรื่องเดิมอีก ทำให้ขาดความต่อเนื่อง ต้องทบทวนใหม่ทำให้เรียน
ได้ช้า และปัญหาของการขาดคู่มือการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเขียนที่
ไม่ชัดเจน ทำให้ในบางกรณีเกิดความสับสนในการดำเนินการ และเขียนไว้กว้างเกินไป สำหรับ
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามหลักสูตรอิสลามศึกษาคือ เวลาในการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อยไปไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่กำหนดในโครงสร้าง แบบเรียน คู่มือ
เอกสารประกอบการค้นคว้าอื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี งบประมาณไม่เพียงพอเท่าที่ควร
อาคารสถานที่เรียน สถานที่ประกอบศาสนกิจ สถานที่อาบน้ำละหมาดและทำกิจกรรมอื่น ๆ

ไม่เป็นสัดส่วนและบางโรงเรียนไม่มี ต้องอาศัยห้องอื่นชั่วคราว ผู้สอนและผู้บริหารยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง หลักสูตรที่ดีพอ และไม่คอยให้ความสำคัญ ขาดการรับผิดชอบ และขาดการนิเทศ ติดตามที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ ทำให้การจัดกิจกรรมไม่สอดคล้อง และไม่มีความหลากหลายในบาง ส่วน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้ประโยชน์จากการจัดการตามหลักสูตรดังนี้ คือนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำหลักการไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทำให้ สังคมมีความสงบร่มเย็น ไม่มีปัญหา ผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนได้มาก ทำให้คุณภาพชีวิตพัฒนาขึ้น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีมีความเหมาะสมพอสมควรแต่ไม่พอเพียงกับ ความ ต้องการ และได้รับซ้ำมากทำให้การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่องและไม่ทันกับสถานการณ์ ในบางกรณี โรงเรียนมีกระบวนการนิเทศภายในโดยตลอด และต่อเนื่องพอสมควร และในบางโรงเรียนมีการ นิเทศภายในน้อย เนื่องจากผู้ที่รับผิดชอบการนิเทศไม่มีความสันทัดพอ และไม่คอยให้ความสำคัญ กับอิสลามศึกษา และ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ และมาตรฐานการศึกษา ในความเข้าใจของ ผู้บริหารพบว่าในความเข้าใจของผู้บริหาร มาตรฐานการศึกษา คือ สิ่งที่ดีเป็นหลักสำหรับการจัด การศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อการปฏิบัติให้สอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่ระบบการประกัน คุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมภารกิจและเตรียมการรองรับการประเมินจากภายนอกตามที่กฎหมาย กำหนดต่อไป ทั้งนี้มาตรฐานต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และครอบคลุมองค์ประกอบของระบบการจัดการศึกษา คือองค์ประกอบด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้าน ผลผลิต ซึ่งทำให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนก็มีความเข้าใจที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากกระบวนการศึกษาและทำความเข้าใจจะเป็นไป ในลักษณะของการพัฒนาโดยร่วมกันทั้ง โรงเรียน

5. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาใน โรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล สรุปผล ได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตร อิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้น รายการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษาเผยแพร่ผลงาน รายการมีการให้ บริการและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รายการมีการวางแผนนิเทศ รายการดำเนินการนิเทศให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้นิเทศ รายการมีการบันทึกการนิเทศ รายการมีการนำผลการนิเทศ ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรายการส่งเสริมการนำ เทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน ไม่ผ่านเกณฑ์

ครูผู้สอนอิสลามศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านผลผลิตของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยรวมผ่านเกณฑ์ ยกเว้นรายการผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรมรายการผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา รายการผู้เรียนและชุมชนร่วมประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา รายการผู้เรียนวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนและชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายการผู้สอนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในบางโอกาส รายการผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย รายการผู้สอนมีการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ รายการเป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน รายการมีการบันทึกผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบันไม่ผ่านเกณฑ์

ผลการทดสอบพบว่าจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 76.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล สรุปผลได้ดังนี้

การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนด การจัดโครงสร้างของหลักสูตรจัดเป็นรายวิชา เนื้อหาสาระมากเกินไป เวลาเรียนมีน้อย การบริหารจัดการหลักสูตร มีปัญหาในด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ขาดการวางแผนและประเมินผลที่ดี กระบวนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาดำเนินการตามภาระงาน แต่ขาดกระบวนการนิเทศ ติดตาม การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และผู้นิเทศขาดความสันทัด การจัดการเรียนการสอนยังไม่ได้ประยุกต์ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันเท่าที่ควร

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ถือว่าเป็นการประเมินที่มุ่งพัฒนาโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา และรองรับการประเมินจากหน่วยงาน

ภายนอกตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ในมาตรา 48 และ มาตรา 49 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 24) พบว่า องค์ประกอบด้านบริบทของหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ผ่านเกณฑ์ในระดับดี คือ หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่ หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) รวมถึงยังสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรก็มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่ที่เป็นปัญหาได้แก่การให้การสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนโรงเรียนที่มาก ที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้การติดตามดูแลช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำได้ไม่เต็มที่

องค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับบุคลากรในการดำเนินงานผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี แต่สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศปรากฏว่าจากความคิดเห็นของครูและผู้บริหารคิดว่ายังขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน อาจเนื่องเพราะว่า ผู้นิเทศต้องติดตามและนิเทศงานในทุกโรงเรียน ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ และในระดับภายในสถานศึกษาผู้นิเทศอาจจะได้รับการอบรมหรือพัฒนาในด้านการนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามโดยตรง ทำให้การนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และจากการที่เหตุผลที่การนิเทศเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ (2535) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่าควรจัดให้มีการดำเนินการ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายอย่างจริงจัง และจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนการที่วางไว้อย่างจริงจังด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 25) ได้กล่าวว่า การกำกับติดตามเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรต้องริหาวิธีการปรับปรุงการนิเทศให้ดีขึ้น ส่วนงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเอกสารประกอบเพิ่มเติมต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ต้องปรับคือต้องจัดหาเพิ่มเติมอีก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการตามหลักสูตรปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ อาจทำให้การจัดการเรียนการสอนทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรหากไม่ได้รับการปรับปรุง

องค์ประกอบด้านกระบวนการ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียน และการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมแล้วอยู่ในในระดับดี กระบวนการจัดกิจกรรม และการเตรียมความพร้อมของครูทั้งในแง่ของ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ดังที่ ณรงค์ รอดพันธุ์ (2542 : 38) กล่าวว่า ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความคิดกว้างไกล การแสวงหา

ความรู้เป็นความจำเป็นสำหรับครู การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำกำหนดการสอน การเขียนแผน การสอนสิ่งเหล่านี้ก็ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ด้วยเช่นกัน จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำสิ่งเหล่านี้อย่างจริงจังและเป็นระบบ จากการประเมินปรากฏว่าการวิเคราะห์หลักสูตร การเลือกใช้สื่อ และการนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงแก้ไข นั้น ยังไม่ผ่านเกณฑ์ จึงต้องมีการปรับปรุงการดำเนินการเรื่องดังกล่าวด้วย และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลายท่านทราบว่า มีหลายโรงเรียนที่กระบวนการวัดผลประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน และใช้วิธีการประเมินที่ไม่หลากหลาย ซึ่งการประเมินที่ดีนั้นอันที่จริงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย และการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน การประเมินผลของชุมชนหรือผู้ปกครองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งเช่นกันสำหรับการ ดำเนินการตามหลักสูตร แต่ผลจากการประเมินพบว่าในส่วนนี้ชุมชนหรือผู้ปกครองยังมีส่วนร่วม น้อยมาก อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เพราะการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จ บ้านหรือ ผู้ปกครองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ฉะนั้นจะต้องให้ความสำคัญในส่วนนี้เพิ่มขึ้น จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการตามหลักสูตรอิสลาม ศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่ามีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา อย่างหลากหลาย มีกิจกรรมพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอน ให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาการเรียนพัฒนาการเรียนการสอนได้ เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นเป็นที่ ยอมรับโดยทั่วไป มีแผนและใช้งบประมาณตรงตามเงื่อนไข มีแผนการประเมินผลการใช้ งบประมาณ มีการเร่งรัด กำกับติดตามประเมินผลการใช้ มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่ ในท้องถิ่น มีการวางแผนบริหารงานแบบประชาธิปไตย จัดกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีเครือข่ายเข้มแข็งเป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ได้รับการพัฒนาและเกิดขึ้น ได้รับการปลูกฝังและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องด้านคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความศรัทธา และปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และปรับปรุงพัฒนาตนเองได้ มีการให้ข้อมูลป้อนกลับผู้รับการนิเทศ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ จัดการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ วางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ยกเว้นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรผู้สอนอิสลาม ศึกษาเผยแพร่ผลงาน การวางแผน และบันทึกการนิเทศ การดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของผู้รับการนิเทศ การนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริม การนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน ผู้สอน ผู้เรียนและชุมชนร่วมกันวางแผนและ จัดกิจกรรม ผู้เรียนและชุมชนร่วมประเมินปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรม ผู้เรียนวางแผนและ

ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนและชุมชนให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบันทึกผลการประเมินอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน และผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนในประเด็นเหล่านี้ ไม่ประสบผลสำเร็จ

ส่วนผลจากการทดสอบนักเรียน จากการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่าผ่านร้อยละ 76.20 (เกณฑ์ผ่านเท่ากับ ร้อยละ 70)

องค์ประกอบด้านผลผลิตที่เกี่ยวกับผลที่เกิดจากการดำเนินการตามหลักสูตร คุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าระบบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษา มีการพัฒนาบุคลากรที่หลากหลาย ทั้งการส่งเสริม ชี้แจง การมีส่วนร่วม การปฏิบัติตน ความเหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย และจากการสัมภาษณ์ในส่วนของผู้เรียนก็มีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตร นับได้ว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น และผลจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมก็ปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือร้อยละ 70 นับได้ว่าจัดการศึกษาตามหลักสูตรในส่วนของผลผลิตประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยปัญหาในการดำเนินงานตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในส่วนใหญ่คือ ขาดความเข้าใจในการดำเนินงาน และไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนของผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เต็มที่ ให้ระดับความสำคัญในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น และให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แบบเรียน เอกสารเพิ่มเติมต่าง ๆ ให้เพียงพอเพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้น
2. ควรจัดให้มีการอบรม หรือพัฒนาความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน นโยบายการจัดการสอนให้มากขึ้น
3. ควรพัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศอิสลามศึกษาให้เป็นปัจจุบันและเป็นระบบยิ่งขึ้น
4. ควรมีการปรับปรุงระบบการนิเทศ ติดตามผลให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง

5. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ควรปฏิบัติตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อให้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ
 6. ควรปรับขยายเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนให้เพิ่มขึ้น
 7. เนื้อหาวิชา ควรมีคำอธิบายที่รัดกุม อ่านง่าย ทำความเข้าใจได้ง่าย เป็นสากล และเนื้อหาควรต่อเนื่องกัน สามารถบูรณาการเข้าด้วยกันได้
 8. ฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการควรให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน
 9. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างทักษะความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
1. ควรศึกษาความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการดำเนินงานตามหลักสูตร เพื่อจะได้ทราบความต้องการในการดำเนินงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องและตรงประเด็นมากขึ้น
 2. ควรมีการประเมินหลักสูตรในรายละเอียดเฉพาะเรื่องจุดประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร
 3. ควรมีการใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ นอกเหนือจากการประเมินรูปแบบชิปปี (CIPP model) ประยุกต์ใช้ร่วมกับรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler model)
 4. ควรมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเครื่องมือวัดด้านต่าง ๆ ที่มีมาตรฐาน เพื่อใช้ในการประเมินหลักสูตรหรือเครื่องมือวัดการปฏิบัติ ที่มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- เกรียงศักดิ์ จินาพงศ์. การปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2544.
- เกษม สาหร่ายทิพย์. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิษณุโลก , 2531.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. แกนหลักแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ และเกณฑ์ประเมินโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2544.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสตูล , สำนักงาน. สารสนเทศ . สตูล : สำนักงาน , 2545
เอกสารอัดสำเนา
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.
- ชาติชาย ทองเหลี่ยมภาค. การศึกษาการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2541.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์ , 2533.
- ณรงค์ รอดพันธ์. “ ครูกับการพัฒนาตนเอง ” ข้าราชการครู 19 (3) : กุมภาพันธ์ – มีนาคม , 2542.
- นงลักษณ์ หะยิมะสาและ. ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี. ปรินญาณิพนธ์ . ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2540.
- นิภา แก้วศรีงาม “ การประเมินผลหลักสูตร “ วารสารฟ้าราม (10) : 73 – 80 ; กรกฎาคม – ธันวาคม , 2537.
- นิตา ชูโต. การประเมินโครงการ . กรุงเทพฯ : พี เอ็นการพิมพ์ , 2538.
- นุกูล ชูนุ้ย. ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 . ปรินญาณิพนธ์ . ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2538.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น , 2540.

- ประทุม รอดประเสริฐ. การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์ , 2535.
- ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ . การศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ , 2535.
- “ พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542.
- ไพโรจน์ สุขวงศ์วิวัฒน์ . รายงานผลการสำรวจข้อมูลการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา. บุญชัยการพิมพ์ . ม.ป.ป.
- รัตนะ บัวสนธ์. การประเมินผลโครงการการวิจัยเชิงประเมิน . บริษัทคอมแพคท์พรีน จำกัด, 2540.
- รุจิร ภู่อาระ . การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา . กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์ , 2545.
- รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม . การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์, 2545.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ . เทคนิควิจัยทางการศึกษา . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น , 2538.
- _____ . สถิติวิทยาทางการวิจัย . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น , 2540.
- วสันต์ รั้งรองรัตน์. การประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1. ปริญญาโท. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2523.
- วัลลภ กันทรัพย์. “ แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน “ วิจัยสนเทศ. 16 (184-189) 1 – 12 มกราคม – มิถุนายน 2539.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ . การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : บริษัทเซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี จำกัด , 2542.
- วิชาการ , กรม. การวิจัยเชิงพัฒนาระดับโรงเรียน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2536.
- _____ . คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์ , 2538.
- _____ . คู่มือการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) , 2541.
- _____ . คู่มือการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.
- _____ . คู่มือการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2539.
- _____ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2532.

- _____ . หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ยะลา : โรงพิมพ์ร่วมมิตร , 2539.
- วิมล ณ พัทลุง. การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2531) ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการ
ศึกษา 3 . ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2540.
- ศิริชัย กาญจนวาสี . ทฤษฎีการประเมิน . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.
- ศึกษาธิการ , กระทรวง. นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 การศาสนา , 2541.
- ศึกษานิเทศก์ , หน่วย. คู่มือบริหารโรงเรียนในโครงการจัดการสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียน
ประถมศึกษา . ปัตตานี : ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศ . ม.ป.ป.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2544.
- สังัด อูรานันท์ . พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร . กรุงเทพฯ : มิตรสยาม , 2532.
- สมคิด พรหมจ้อย. เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาธิราช, 2542.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์ . การประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการ
ศึกษา 10 . ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2534.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. การประเมินโครงการ : ทฤษฎีและการประเมิน . มปท , 2531.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่น ๆ . รวมบทความทางการประเมินโครงการ : การประเมินผล
หลักสูตร . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544.
- สวาสดี ต่อพล. การประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีหมู่บ้าน พุทธศักราช 2533 กองวิทยาลัยเทคนิค
กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 . ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร
 , 2536.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. รายงานผลการดำเนินงานการจัดการสอนศาสนา
อิสลามในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2545.
- สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี. ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ . ปรินญานิพนธ์ . ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2536.
- สิริพร บุญญานันต์ . “ การวิจัยหลักสูตร” วิธีวิทยาวิจัย . กันยายน – ธันวาคม , 2539.

- สุชาติพิศ ชลประทีน. ประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์. กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2536.
- สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์ , 2520.
- . หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์ , 2538.
- สุวิมล ติรกันันท์. การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2543.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก . การจัดทำมาตรฐานในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา . กรุงเทพฯ : บั๊กพอยท์ , 2545.
- องอาจ นัยพัฒน์. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : แนวคิดและวิธีการ,” วารสารวัดผลการศึกษา. 22 (64) : 23-40 ; พฤษภาคม - สิงหาคม , 2543.
- อนันต์ ศรีโสภา . หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช , 2527.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น , 2541.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. “ข้อคิดเรื่องหลักสูตร “คู่มือนิเทศการศึกษา” . กรุงเทพฯ : มปท. 2531.
- Good , V. C. Dictionary of Education. New York : McGraw – Hill book Co , 1973.
- Lawlor , J. C. “ Selected Characteristics of Innovators and their Relationship to Social Study Teacher Adaption of New Curriculum Materials “ Dissertation Abstracts International . 38 : 5887 – A ; April , 1978.
- Mccleary , F.E. and Stephen P. Hencley. Secondary School Administration . New York : Dodd and Mead Co , 1970.
- Taba , H. . Curriculum Development : Theory and practics. New York : Hare Court , Brace and World , 1962.
- Yamane , T. Statistics ; An Introductory Analysis. 6th New York : Harper and row Publication , 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์
การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์
การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

นางสาวพนิดา บินต่วน	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
นางโรจนา จันทรานุกาศาสตร์	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
นายสุกรี บาราเฮง	สำนักงานโครงการพิเศษประสานงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
นางสุวณี พิมพภรณ์	สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร
นายอนันต์ สุวรรณมณี	สำนักงานโครงการพิเศษประสานงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
นายอะหมาดสุกรี มาลินี	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
นายอารี ตาเอ็น	โรงเรียนบ้านแปะ – เหนือ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

เกณฑ์การตัดสิน

ในการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยใช้แบบประเมินและแบบสอบถามในองค์ประกอบแต่ละด้าน ท่านคิดว่าเกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินควรอยู่ในระดับใด โดยให้ท่านระบุแต่ละด้าน จากเกณฑ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ คือ

1. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	1.00
2. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	1.50
3. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	2.00
4. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	2.50
5. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	3.00
6. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	3.50
7. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	4.00
8. เกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรควรเป็น	4.50

เกณฑ์การตัดสินการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในองค์ประกอบแต่ละด้าน

ผู้เชี่ยวชาญ คนที่	ด้าน บริบท	ด้านปัจจัย เบื้องต้น	ด้าน กระบวนการ	ด้าน ผลผลิต
1. นางสาวพนิดา บินต่วน	4	3.5	3.5	4
2. นางโรจนา จันทรานุศาสตร์	3	3.5	3.5	3
3. นายสุกรี บาราเฮง	3.5	3.5	3.5	3.5
4. นางสาวณิ พิมพกรณ์	3.5	3.5	3.5	3.5
5. นายอนันต์ สุวรรณมณี	3	3	3.5	3
6. นายอะหมาดสุกรี มาลินี	3.5	3.5	3.5	3.5
7. นายอารี ตาเอ็น	4	4	3.5	4
เฉลี่ย	3.5	3.5	3.5	3.5

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ตาราง 19 (ต่อ)

ชื่อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC
	1	2	3	4	5	6	7	
51	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.85
52	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
54	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
55	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
56	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
57	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0.85
58	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.85
59	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
60	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	0.85

ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ฉบับผู้ปกครอง

ชื่อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC
	1	2	3	4	5	6	7	
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0.85
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0.85
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.85
6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	0.85
8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	0	+1	+1	+1	0	0.71

ภาคผนวก ค

ตารางความยากง่าย อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ตาราง 24 ความยากง่าย อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
อิสลามศึกษา

ข้อที่	ความยากง่าย	อำนาจจำแนก
1	0.71	0.29
2	0.64	0.25
3	0.72	0.20
4	0.71	0.42
5	0.67	0.37
6	0.63	0.23
7	0.24	0.28
8	0.79	0.32
9	0.50	0.21
10	0.54	0.38
11	0.78	0.39
12	0.59	0.49
13	0.65	0.25
14	0.76	0.38
15	0.69	0.43
16	0.42	0.42
17	0.62	0.49
18	0.65	0.45
19	0.73	0.30
20	0.60	0.51
21	0.75	0.42
22	0.74	0.31
23	0.44	0.50
24	0.59	0.60
25	0.58	0.55

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	ความยากง่าย	อำนาจจำแนก
26	0.75	0.39
27	0.79	0.33
28	0.67	0.33
29	0.64	0.40
30	0.56	0.41
31	0.66	0.36
32	0.33	0.27
33	0.53	0.58
34	0.29	0.25
35	0.42	0.33
36	0.54	0.44
37	0.54	0.32
38	0.51	0.21
39	0.47	0.56
40	0.70	0.45

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้บริหาร)

โรงเรียน.....สปอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช่สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่าน

2. แบบประเมินมี 6 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขอให้ตอบแบบประเมินโดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่สนะของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การประเมิน พิจารณาดังนี้

1 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ขอขอบคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน

นางสาวฮัจยะ มาลินี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	☐ อาจารย์ใหญ่/ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
☐ ครูใหญ่	
3. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี	☐ มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
--	--
4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่โรงเรียนนี้

☐ ต่ำกว่า 1 ปี	☐ 1 - 3 ปี
☐ มากกว่า 3 ปี	
5. ขนาดโรงเรียน

☐ เล็ก	☐ กลาง
☐ ใหญ่	

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2	หลักสูตรสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่					
3	หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน					
4	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)					
5	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544					
6	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ					
7	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน					

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
	บุคลากรในการดำเนินการ					
1	ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่าน มีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ					
2	ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร					
3	ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน					
4	ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน					
	งบประมาณ					
5	ความเหมาะสมของงบประมาณในการดำเนินการ					
6	ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
	วัสดุอุปกรณ์					
7	ความพอเพียงของเอกสารหลักสูตรอิสลามศึกษา					
8	ความพอเพียงของเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน เอกสารประกอบการประเมิน)					
9	คู่มือดำเนินการบอกแนวปฏิบัติเพียงพอที่จะนำไปใช้จริง					
10	ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์					
11	ความเหมาะสมของเครื่องมือ					
12	สื่อการเรียนการสอนพอเพียง					
13	สื่อการเรียนที่หลากหลาย					
14	แบบเรียนพอเพียงกับนักเรียน					
15	เอกสารเพิ่มเติมในการเรียนการสอนต่าง ๆ พอเพียง					
16	แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
17	ข้อมูลแหล่งเรียนรู้มีพอเพียง					
18	ห้องสถานที่เรียนเป็นสัดส่วน					
19	อุปกรณ์ / สถานที่อาบน้ำละหมาด / สถานที่ละหมาดพอเพียง					

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1.	มีหลักฐานร่องรอยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและเข้ารับการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสอนอิสลามศึกษาที่ตรวจสอบได้					
2.	มีนโยบายการจัดการเรียนในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน					
3.	มีการสรุปผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา					
4.	มีการนำผลการสรุปผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและการจัดการเรียนการสอนไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน					
5.	มีการติดตามศึกษาค้นคว้านโยบายการดำเนินงานให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง มีหลักฐานตรวจสอบได้					
6.	ส่งเสริมการแต่งกายตามหลักศาสนา					
7.	อำนวยความสะดวกให้นักเรียนปฏิบัติศาสนกิจ					
8.	ดูแลการจัดอาหารให้นักเรียนได้ถูกต้องตามหลักศาสนา					
9.	ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน					
10.	สนับสนุนและจัดกิจกรรมตามหลักศาสนา					
11.	มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลภายในสถานศึกษา					
12.	มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลภายในชุมชน					
13.	มีคณะกรรมการบริหารการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจากบุคคลในองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง					
14.	มีข้อมูลสารสนเทศด้านอิสลามศึกษาครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการนำไปใช้					
15.	มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา					
16.	มีการปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		1	2	3	4	5
17.	มีการจัดทำและนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย					
18.	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน และนำผลจากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาและใช้ในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่องครบวงจร					
19.	ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้สอนอิสลามศึกษา					
20.	ให้การยกย่องชมเชยแก่บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษา					

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรผู้สอนอิสลามศึกษาเผยแพร่ผลงาน					
2	มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนอย่างหลากหลาย					
3	มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ					
4	มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอนได้					
5	มีกิจกรรมพัฒนาผู้สอนให้สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป					
6	มีแผนการใช้งบประมาณตรงตามเงื่อนไข และความต้องการ					
7	มีการใช้งบประมาณตามแผน					
8	มีการประเมินผลการใช้งบประมาณตามแผน					
9	มีการเร่งรัด กำกับ ติดตามประเมินผลการใช้แผน และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน					
10	มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่น					
11	มีการให้บริการและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		1	2	3	4	5
12	มีการวางแผนร่วมกันและบริหารงานแบบประชาธิปไตย					
13	มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน					
14	มีเครือข่ายที่เข้มแข็งเป็นแบบอย่าง และเป็นที่ยอมรับ					
15	พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครู/นักเรียน					
16	มีการวางแผนนิเทศ					
17	ดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้นิเทศ					
18	มีการบันทึกการนิเทศ					
19	มีการให้ข้อมูลป้อนกลับผู้รับการนิเทศ					
20	มีการนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
21	ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน					
22	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้					
23	ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญ					
24	ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย					
25	เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม ต่างๆ ของโรงเรียน					

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ท่านระบุปัญหา / สาเหตุ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในแต่ละข้อตาม
ความคิดเห็นของท่าน

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
2. การจัดโครงสร้างของหลักสูตร
3. การบริหารจัดการหลักสูตร
4. กระบวนการใช้หลักสูตร

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
5. การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6 งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ / เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

บันทึกคำตอบ	ความคิดเห็นผู้สัมภาษณ์
.....
.....
.....
.....
.....

7 โรงเรียนมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างไร

บันทึกคำตอบ	ความคิดเห็นผู้สัมภาษณ์
.....
.....
.....
.....
.....

8 “ มาตรฐานการศึกษา “ ในความเข้าใจของท่านเป็นอย่างไร และท่านคิดว่าบุคลากรท่านอื่น ๆ ในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างไร

บันทึกคำตอบ	ความคิดเห็นผู้สัมภาษณ์
.....
.....
.....
.....
.....

แบบประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้สอน)

โรงเรียน.....สปอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช่สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่าน

2. แบบประเมินมี 6 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขอให้ตอบแบบประเมิน โดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบประเมินให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่สนะของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การประเมิน พิจารณา ดังนี้

1 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3 หมายถึงผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ขอขอบคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน

นางสาวอัยยะ มาลินี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี

มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบท

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
2	หลักสูตรสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่					
3	หลักการของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน					
4	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)					
5	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544					
6	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ					
7	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน					

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
	บุคลากรในการดำเนินการ					
1	ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามหลักสูตรในหน่วยงานของท่าน มีความเหมาะสมในด้านความรู้ความสามารถ					
2	ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร					
3	ผู้ดำเนินงานแต่ละระดับมีเจตคติที่ดีในการดำเนินงาน					
4	ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน					
	งบประมาณ					
5	ความเหมาะสมของงบประมาณในการดำเนินการ					
6	ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงาน					
	วัสดุอุปกรณ์					
7	ความพอเพียงของเอกสารหลักสูตรอิสลามศึกษา					
8	ความพอเพียงของเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน เอกสารประกอบการประเมิน)					
9	คู่มือดำเนินการบอกแนวปฏิบัติเพียงพอที่จะนำไปใช้จริง					
10	ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์					
11	ความเหมาะสมของเครื่องมือ					
12	สื่อการเรียนการสอนพอเพียง					
13	สื่อการเรียนที่หลากหลาย					
14	แบบเรียนพอเพียงกับนักเรียน					
15	เอกสารเพิ่มเติมในการเรียนการสอนต่าง ๆ พอเพียง					
16	แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
17	ข้อมูลแหล่งเรียนรู้มีพอเพียง					
18	ห้อง / สถานที่เรียนเป็นสัดส่วน					
19	อุปกรณ์ / สถานที่อาบน้ำละหมาด / สถานที่ละหมาดพอเพียง					

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านกระบวนการ

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	การจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตร					
2	การจัดทำกำหนดการสอน					
3	แผนการสอนเป็นปัจจุบัน					
4	กิจกรรมในแผนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ					
5	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
6	กำหนดสื่อสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
7	กำหนดวิธีการประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
8	การนำผลการประเมินไปแก้ไขผู้เรียน มีหลักฐานตรวจสอบได้					
9	เสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ					
10	ความสามารถในการจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน					
11	ความสามารถในการออกแบบวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน					
12	ความสามารถในการบันทึกผลการใช้วิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน					

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านผลผลิต

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	ผู้เรียนศรัทธาและปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม					
2	ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
3	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง					

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
4	ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและจัดกิจกรรม					
5	ผู้เรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา					
6	ผู้เรียนและชุมชนร่วมประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา					
7	มีการปลูกฝังและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องด้านคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ในกระบวนการเรียนการสอน					
8	มีการยกย่องผู้เรียนที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม					
9	ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย					
10	ผู้เรียนวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนและชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน					
11	ผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
12	ผู้สอนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในบางโอกาส					
13	ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย					
14	ผู้สอนมีการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ					
15	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้					
16	ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
17	ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น					
18	เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน					
19	วัดและประเมินผลสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและครบทุกด้าน					
20	ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม					
21	มีการบันทึกผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน					
22	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน					

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ท่านระบุสภาพปัญหา / สาเหตุ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่าน

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
2. การจัดโครงสร้างของหลักสูตร
3. การบริหารจัดการหลักสูตร
4. กระบวนการใช้หลักสูตร

สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
5. การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร
6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

แบบสอบถามการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (สำหรับผู้ปกครอง)

โรงเรียน.....สปอ./ก..... สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ไม่ใช่สำหรับการอื่น และไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามประเมินมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในหลักสูตร

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ขอให้ตอบแบบสอบถามโดยเติมคำหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อตามที่เสนอแนะของท่าน

5. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

6. เกณฑ์การประเมินรายการปฏิบัติ พิจารณาดังนี้

1 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
2 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	น้อย
3 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	ปานกลาง
4 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มาก
5 หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับ	มากที่สุด

ขอขอบคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน

นางสาวฮัจยะ มาลินี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. สถานภาพ

กรรมการสถานศึกษา

ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในหลักสูตรอิสลามศึกษา

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		1	2	3	4	5
1	มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและธรรมนูญของโรงเรียน					
2	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำวิทยากรภายนอก หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน					
3	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการสืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และศาสนา					
4	ส่งเสริมให้สถานศึกษาส่งเสริม ดูแลเด็กให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ					
5	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากร จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน					
6	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษา					
7	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน					
8	มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน					
9	มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน					
10	ความเหมาะสมในการแต่งกายของผู้สอนอิสลามศึกษา					
11	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้สอนอิสลามศึกษา					
12	การปฏิบัติตนของผู้สอนอิสลามศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนา					
13	ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของผู้สอนอิสลามศึกษา					

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา / สาเหตุและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา

ที่	สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
1.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและธรรมเนียมโรงเรียน
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน
3.	ผู้ปกครอง / ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินคุณภาพของผู้เรียน
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ / สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการ สอน

ที่	สภาพปัญหา / สาเหตุ	ข้อเสนอแนะในการแก้ไข
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดม ทรัพยากร
6.	อื่น ๆ (ระบุ)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิสลามศึกษา
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับที่ 1

คำอธิบาย

1. แบบทดสอบนี้มีคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ให้เวลาทำ 45 นาที
2. คำถามในแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบทั้งสิ้น คำถามแต่ละข้อจะให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว จาก ตัวเลือก ก , ข , ค , ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ไปจับคอบในกระดาษคำตอบ ในช่องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ตรงตามช่อง ก ข ค ง ที่มี ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☐	☐

3. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ชัดเจนกว่าที่บรอยเดิมเสียก่อน แล้วจึงค่อยเลือกใหม่ ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☐	☐

4. จงระวังขีดคำตอบให้ตรงกับข้อคำถามเสมอ
5. ถ้าพบข้อยาก จงเว้นและข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำใหม่ เพราะอาจมีข้อง่ายอยู่ตอนหลังก็ได้
6. การเดาไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้นเลย ควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะตอบจึงจะดี
7. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบนี้
8. ตัวอย่างคำถาม ข้อ (0)

(0) รสูล มีคุณลักษณะแตกต่างจาก นบีในเรื่องใด

ก	เพศ	ข	คุณธรรม
ค	การเผยแพร่	ง	การปฏิบัติตนตามคำสั่งของอัลลอฮ

ข้อนี้ต้องตอบข้อ ค จึงจะถูกต้อง เพราะนบี จะมีคุณสมบัติทุกอย่างเหมือน รสูล ยกเว้นเพียงข้อเดียวคือ นบี จะไม่ประกาศ สั่งสอนหรือเผยแพร่ศาสนาให้แก่บุคคลอื่น แต่จะปฏิบัติเฉพาะตนคนเดียว ข้อนี้จึงขีดตอบที่ข้อ ค ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☐	☒	☐

แบบทดสอบอิสลามศึกษา

ฉบับที่ 1

1. วันที่มนุษย์ทั้งหลายจะกลับฟื้นคืนชีพมาอีกเพื่อรับการตัดสินจากอัลลอฮ์ ตรงกับข้อใด
 1. วันสิ้นปี
 2. วันขึ้นปีใหม่
 3. วันอากีเราะฮ์
 4. วันมหาวิปโยค
2. ผู้ที่ตอบแทนความดี ความชั่วของทุกคนอย่างยุติธรรมที่สุดในวันอากีเราะฮ์คือผู้ใด
 1. รศูด
 2. อัลลอฮ์
 3. มลาอิกะฮ์
 4. บิดา – มารดา
3. รศูดมีคุณลักษณะแตกต่างจากนบีในเรื่องใด
 1. เพศ
 2. คุณธรรม
 3. การเผยแผ่ศาสนา
 4. การปฏิบัติตนตามคำสั่งของอัลลอฮ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4 - 5

ตามประวัติของศาสดาอิบรอฮีม อะลัยฮิสลาม ตอนหนึ่งที่ท่านได้ทำลายรูปปั้นซึ่งเป็นที่บูชาของกษัตริย์นัมรุชในสมัยนั้น ในที่สุดท่านนบีมุฮัมมัดถูกทรมาณโดยการ โยนลงไปในกองไฟ แต่ผลสุดท้ายท่านก็ไม่ได้รับอันตรายใดๆ

4. เหตุใดท่านนบีมุฮัมมัดจึงทำลายรูปปั้น
 1. เพราะต้องการเรียกร้องความสนใจ
 2. เพราะต้องการสร้างมัสยิดในบริเวณนั้น
 3. เพราะต้องการแสดงความสามารถของตน
 4. เพราะต้องการทำลายสิ่งที่ทำให้เกิดภาคี
5. กษัตริย์นัมรุชมีคุณลักษณะตรงกับข้อใด
 1. ฟาลีก
 2. มุชริก
 3. มุสลิม
 4. มุนาฟิก
6. มุสลิมต้องมีความศรัทธาในหลักการศรัทธาที่ประการ
 1. 4 ประการ
 2. 5 ประการ
 3. 6 ประการ
 4. 7 ประการ
7. หลักศรัทธาประการที่ 4 มีว่าอย่างไร
 1. ศรัทธาต่ออัลลอฮ์
 2. ศรัทธาในมลาอิกะฮ์
 3. ศรัทธาในคัมภีร์อัลกุรอาน
 4. ศรัทธาในรศูด

8. มุสลิมคนใดที่ปฏิเสธการศรัทธา ผู้นั้นจะตกอยู่ในสภาพใด
1. มุฮมีน
 2. มุฮมีนีน
 3. มุรตัด
 4. เต่าฟีก
9. ข้อใดคือชื่อของมลาอิกะฮ์
1. มุฮัมหมัด
 2. อาดัม
 3. ญิบรออีล
 4. ฮัน
10. บุคคลในข้อใดศรัทธาต่อคัมภีร์มากที่สุด
1. ฟุรกอนเก็บอัลกุรอานบนหิ้ง
 2. อาลีศึกษาการอ่านอัลกุรอาน
 3. ฟาเดลซื้ออัลกุรอานที่มีราคาแพง
 4. อุมร์ปฏิบัติตามคำสอนในอัลกุรอาน
11. บุคคลในข้อใดศรัทธาต่ออัลลอฮ์
1. อาลีไม่สบายจึงไปหาหมอ
 2. อาเดลซื้อลอตเตอรี่ของรัฐบาล
 3. อูสมานให้หมอดูแลสุขภาพเพื่อทำนายนาคศ
 4. อนุบักร์จงดรดจกรยานโดยไม่ถือคกุญแจ
12. การละหมาดก่อนฟิรฎูและหลังฟิรฎูเป็นการละหมาดประเภทใด
1. สุนัต
 2. วาญิบ
 3. ฟิรฎูอิน
 4. ฟิรฎูกิฟายะฮ์
13. การอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดตามหลักศาสนา (อาบน้ำวาญิบ) ต้องอาบหลังจากเหตุการณ์ใด
1. หลังจากมีประจำเดือน (เฮด)
 2. หลังจากเราอาบน้ำให้ศพ
 3. ก่อนไปละหมาดวันอีตทั้งสอง
 4. ก่อนไปละหมาดวันศุกร์
14. อาหารกลุ่มใดจัดอยู่ในประเภทมักรูฮ์
1. อาหารที่เผ็ดจัด
 2. อาหารที่มีกลิ่นจัด
 3. อาหารที่มีรสเค็มจัด
 4. อาหารที่มีรสหวานจัด
15. บทบัญญัติในข้อใดที่ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม
1. ละหมาด
 2. ชะกาฮ์
 3. ถือศีลอด
 4. หัจญ์
16. ข้อใดเกี่ยวข้องกับการถือศีลอด
1. เดือนเราะญับ
 2. เดือนมุฮัรรอหม
 3. เดือนชะบาน
 4. เดือนรอมฎอน

17. นบีท่านใดเกี่ยวข้องกับกุรบาน (เชือดสัตว์พลี)
1. นบีอาดัม
 2. นบีอิบรอฮีม
 3. นบียะกูบ
 3. นบีมุฮัมหมัด
18. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับอากีเกาะฮ
1. วันดีฮริก
 2. แพะอายุ 1 ปี
 3. การเชือดสัตว์พลีเพื่ออัลลอฮ
 4. การเชือดสัตว์พลีเนื่องจากการมีบุตร
19. ท่านนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) เป็นชาวอาหรับในเผ่าใด
1. เผ่าอาซ
 2. เผ่าฮาซิม
 3. เผ่ากูร็อยซ
 4. เผ่าเบคูนิน
20. ฮาลิมะ อัสสะดียะฮ เกี่ยวข้องกับท่านนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) อย่างไร
1. นางสาว
 2. แม่นม
 3. แม่เลี้ยง
 4. มารดา
21. สตรีที่นับถือศาสนาอิสลามคนแรกคือใคร
1. นางอาอีละฮ
 2. นางมัยฺมูนะฮ
 3. นางอามีนะฮ
 4. นางเคาะดีญะฮ
22. อุบลอุลิบ เกี่ยวข้องกับนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) อย่างไร
1. อา
 2. บิดา
 3. ลูก
 4. น้ำ
23. ท่านนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) สมรสเมื่ออายุเท่าใด
1. อายุ 25 ปี
 2. อายุ 35 ปี
 3. อายุ 40 ปี
 4. อายุ 45 ปี
24. ท่านนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) รับวะฮยูครั้งแรก ณ ที่ใด
1. เมืองมาดีนะฮ
 2. ตออีฟ
 3. ทุงฮ์รฟะฮ
 4. ถ้ำฮิรอ
25. ท่านนบีมุฮัมหมัด (ศ็อล) เผยแผ่ศาสนาอิสลามโดยวิธีการใด
1. ชูเกียรติ
 2. ขอร้อง
 3. โฆษณา
 4. เชิญชวน
26. บทบัญญัติข้อใดที่ได้มาจากการอิสรอสมิสรอจญ์
1. การละหมาด
 2. การถือศีลอด
 3. การจ่ายซะกาต
 4. การประกอบพิธีฮัจญ์

27. ท่านนับมุฮัมมัด (ศ็อล) ถึงแก่กรรมเมื่ออายุเท่าใด
1. 53 ปี
 2. 63 ปี
 3. 73 ปี
 4. 83 ปี
28. คุณลักษณะข้อใดของท่านรَسُولที่让您ได้รับการยกย่องว่า อัล - อามีน
1. ความซื่อสัตย์
 2. ความยุติธรรม
 3. ความอดทน
 4. ความเมตตา
29. บุคคลในข้อใดควรได้รับการยกย่องมากที่สุด
1. อิมรอน เพาะปลูกพืชเต็มพื้นที่ที่มีอยู่
 2. ชารีฟ ยึดที่ดินจากลูกหนี้ที่ไม่ชำระหนี้
 3. ฮาริส กว้านซื้อที่ดินของคนจนในราคาต่ำ
 4. การ์ิม มีที่ดินมากมายที่ปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ
30. จากประโยค “ จงกิน จงดื่ม แต่อย่าฟุ่มเฟือย “ มีความหมายตรงกับข้อใด
1. กินทั้งกินขำ
 2. กินจุกินจิก
 3. กินดื่มเท่าที่จำเป็น
 4. กินดื่มตามความต้องการ
31. บุคคลในข้อใดมีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ตามหลักศาสนามากที่สุด
1. อามีน อ่านหนังสือตามที่ครูมอบหมาย
 2. อามาน อ่านหนังสือบันเทิงทุกประเภท
 3. ฮัมดาน ชอบซักถามเรื่องราวคนอื่น
 4. อานัส ศึกษาเพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียน
32. การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ของมุสลิมเป็นการแสดงถึงคุณธรรมในข้อใดมากที่สุด
1. ความประหยัด
 2. ความสามัคคี
 3. ความเสียสละ
 4. ความเมตตา

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 33

ครอบครัวของมานับ มีอาชีพค้าขายโดยเปิดร้านขายของชำ ในร้านมีทั้งบุหรี และเหล้าจนมีฐานะร่ำรวย ขณะที่ครอบครัวของฟาริด และครอบครัวของอาลีมีอาชีพรับจ้างกรีดยาง และทำนา มีฐานะยากจน แต่ไม่หวังพึ่งความร่ำรวยจากการซื้อลอตเตอรี่

33. ครอบครัวใดมีความเข้มแข็งต่ออัลลอฮ์
1. ครอบครัวมานับ
 2. ครอบครัวของมานับ และฟาริด
 3. ครอบครัวของฟาริดและอาลี
 4. ครอบครัวของมานับ ฟาริด และอาลี
34. เพราะเหตุใดเราต้องเรียนตัจญวิด
1. เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต
 2. เพื่ออ่านอัล - กุรอานให้ถูกต้อง
 3. เพื่อต้องการใกล้ชิดพระเจ้า
 4. เพื่อเรียนรู้หลักการของภาษาอาหรับ

35. หลักการอ่านข้อใดที่ไม่ต้องห่วงเสียง
1. อิซซาร
 2. อิกลาบ
 3. อิคฆอม บิลาฆุนนะฮ
 4. อิคฆอม มะอัลฆุนนะฮ
36. ข้อใดเป็นหลักการอ่านตามกฎของ อิคฆอม
1. อ่านชัดเจน
 2. ห่วงเสียง
 3. ปิดปากไม่มีด
 4. อ่านครึ่งเสียง
37. คำที่มี “ นูน สะกินะฮ “ () พบกับ บา () เวลาอ่านต้องห่วงเสียงเป็นกฎของข้อใด
1. อิซซาร
 2. อิคฟาฮ
 3. อิกลาบ
 4. อิคฆอมมะอัลฆุนนะฮ
38. จากสุเราะฮ อัล - อักรี กล่าวถึงมนุษย์ทุกคนอยู่ในความขาดทุน เว้นแต่บุคคลประเภทใด
1. บุคคลที่มีความร่ำรวย
 2. บุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของอัลลอฮ
 3. บุคคลที่ประกอบอาชีพค้าขาย
 4. บุคคลที่ทำความดีตามแนวทางของอัลลอฮ
39. คำว่า “ ฮฎาล “ หมายถึงอะไร
1. การกระทำหรือสิ่งที่อัลลอฮทรงอนุมัติ
 2. การปฏิบัติตามรูกนอิสลาม
 3. การกระทำหรือสิ่งที่อัลลอฮทรงห้าม
 4. การปฏิบัติตามรูกนอิมาน
40. ข้อใดเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งสอนของศาสนาอิสลาม
1. ช่วยเหลือผู้ที่ไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย
 2. รับประทานอาหารที่หะรอม
 3. การรักษาความสะอาด
 4. การปิดเอาระฮ

ข้อสอบวัดทักษะการปฏิบัติ

ฉบับที่ 2

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้มี 4 ข้อ 60 คะแนน

ข้อที่ 1 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จำนวน 10 คำ 10 คะแนน

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนเลือกท่องจำสุเราะฮที่กำหนดให้ต่อไปนี้ 1 สุเราะฮ 10 คะแนน

1. สุเราะฮอัล - มานูน
2. สุเราะฮอัล - กาฟิรูน
3. สุเราะฮอัล - อัลฟิถ
4. สุเราะฮอัล - นัศร
5. สุเราะฮอัล - อัลศร
6. สุเราะฮอัล - ฮุมะชะ

ข้อที่ 3 ให้นักเรียนปฏิบัติกรอานน้ำละหมาด 7 คะแนน

ข้อที่ 4 ให้นักเรียนปฏิบัติละหมาด 33 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน แบบทดสอบฉบับที่ 2

ข้อที่ 1 อ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้

- ออกเสียงถูกต้อง 1 คำ ได้ 1 คะแนน

ข้อที่ 2 เลือกท้องจำสุเราะฮ

- ท้องจำไม่ได้ ได้ 0 คะแนน
- ออกเสียงถูกต้อง ได้ 3 คะแนน
- ออกเสียงถูกต้องตรงตามหลักตั้งญูวิด ได้ 6 คะแนน
- ออกเสียงถูกต้องตรงตามหลักตั้งญูวิดและคล่องแคล่ว ได้ 8 คะแนน
- ออกเสียงถูกต้องตรงตามหลักตั้งญูวิดคล่องแคล่วและวรรคตอนถูกต้อง ได้ 10 คะแนน

ข้อที่ 3 การอ่านน้ำละหมาด

- ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ได้ 0 คะแนน
- ปฏิบัติหรือกล่าวถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ละขั้นตอน ได้ 1 คะแนน
- ปฏิบัติและกล่าวถูกต้องแต่ละขั้นตอน ได้ 2 คะแนน

ข้อที่ 4 การละหมาด

- ปฏิบัติตามอิริยาบถ และกล่าวไม่ถูกต้องในแต่ละขั้นตอนได้ 0 คะแนน
- ปฏิบัติตามอิริยาบถหรือกล่าวได้ถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่งในแต่ละขั้นตอน ได้ 1 คะแนน
- ปฏิบัติตามอิริยาบถและกล่าวได้ถูกต้องในแต่ละขั้นตอนได้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติตามอิริยาบถได้ถูกต้องกล่าวถูกต้องและตรงตามหลักตั้งญูวิดในแต่ละขั้นตอน ได้ 3 คะแนน

ภาคผนวก จ

ร่างหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545

ร่างหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545

บทนำ

หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการเรียนรู้ศาสนาที่ตนนับถือในสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองตอบและเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งมีอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย จึงได้กำหนดหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลามของสถานศึกษาโดยยึดหลักสำคัญในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537) ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และ หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2524) เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สาระการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจากสาระที่ 1 : ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ของสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยได้กำหนดสาระการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 สาระ

สาระที่ 1 หลักศรัทธา (อะกีดะฮ์)

สาระที่ 2 ศาสนบัญญัติ (ฟิกฮ์)

สาระที่ 3 ศาสนประวัติ (ชีเราะฮ์นูนบี)

สาระที่ 4 จริยธรรม (อัคลาค)

สาระที่ 5 อัล – กุรอานและหะดีษ

สาระที่ 6 ภาษาอาหรับหรือภาษามลายู

3. มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจากมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 : ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ดังนี้

มาตรฐาน อ1.1 เข้าใจความเป็นมา ความสำคัญและหลักการของศาสนาอิสลาม

มาตรฐาน อ1.2 ยึดมั่นในการทำความดีและศรัทธาในหลักการของศาสนาอิสลาม

มาตรฐาน อ1.3 ปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม และนำหลักการของศาสนาอิสลามไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข

หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้างเป็นสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม กำหนด จุดมุ่งหมายเป็นมาตรฐานการเรียนรู้อิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดเป็นช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี และกำหนดเวลาเรียนไว้อย่างกว้าง ๆ

หลักการศึกษาศาสนาอิสลามตามหลักสูตรมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความศรัทธา คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามคำสอนของศาสนาอิสลาม

สถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อเป็นหลักปฐมทัศน์ตามหลักการของศาสนาอิสลาม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังความศรัทธา จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักการของศาสนาอิสลามในทุกสาระการเรียนรู้

อนึ่งเพื่อให้การใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและผู้นำศาสนาในท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาศาสนาอิสลามของสถานศึกษาให้ไปอย่างต่อเนื่อง

หลักการ

การศึกษาศาสนาอิสลามเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การจัดการศึกษาศาสนาอิสลามแก่เยาวชนไทยมุสลิม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักการของศาสนาอิสลาม จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน
2. เป็นการศึกษาเพื่อให้เยาวชนมุสลิมทุกคนได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลาม

4. เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนนำหลักการของศาสนาอิสลามไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อความสงบสุขของชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า

จุดหมาย

หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความเป็นมุสลิม เป็นคนดีของสังคม ประเทศชาติ เห็นคุณค่าของตัวเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์) จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือมาตรฐาน การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสนาอิสลาม
2. ยึดมั่นและศรัทธาตามหลักการของศาสนาอิสลาม
3. ปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามและนำหลักการของศาสนาอิสลามมาใช้ในการดำรงชีวิต บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และประเทศชาติ

โครงสร้าง

โครงสร้างหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรเป็นระดับช่วงชั้น 4 ช่วงชั้น ดังนี้
 - ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
 - ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
 - ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
 - ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

- สาระที่ 1 หลักศรัทธา (อะกีดะฮ)
- สาระที่ 2 ศาสนบัญญัติ (ฟิกฮ)
- สาระที่ 3 ศาสนประวัติ (ชีเราะฮุนนบี)
- สาระที่ 4 จริยธรรม (อักลาค)
- สาระที่ 5 อัล – กุรอานและหะดีษ
- สาระที่ 6 ภาษาอาหรับหรือภาษามลายู

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ศาสนาอิสลามได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีลักษณะดังนี้

2.1 กิจกรรมแนะแนว นอกจากสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดแล้ว ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนว มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมุสลิมที่ดี มีวิถีชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม

2.2 กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการอ่านอัลกุรอาน เป็นต้น

เวลาเรียน

หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเวลาเรียนสำหรับการจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 เวลาเรียนประมาณปีละ 80 – 200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 เวลาเรียนประมาณปีละ 80 – 200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3 เวลาเรียนประมาณปีละ 80 – 200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เวลาเรียนประมาณปีละ 80 – 200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง

การจัดหลักสูตร

หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สาระการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 : ศาสนาศิลปะ จริยธรรม 4 ช่วงชั้น
2. บูรณาการในสาระการเรียนรู้อื่นๆ
3. บูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดเวลาเรียน

ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงชั้น หรือชั้น โดยการจัดเวลาเรียนในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตลอดจนจัดสอนบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนอิสลามศึกษาเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง และจัดสอนบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนอิสลามศึกษาเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง และจัดสอนบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนอิสลามศึกษาเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 – 5 ชั่วโมง และจัดสอนบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนอิสลามศึกษาเป็นรายภาค โดยให้นำเนื้อหาของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต ต่อภาคเรียน ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐาน อ 1.1 เข้าใจความเป็นมา ความสำคัญและหลักการของศาสนาอิสลาม

1. รู้และเข้าใจหลักการศรัทธา
2. รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม
3. รู้และเข้าใจจริยธรรมอิสลาม
4. รู้และเข้าใจความเป็นมาของประวัติศาสตร์อิสลาม
5. รู้และเข้าใจหลักการ วิธีการการอ่านอัลกุรอานและหะดีษ
6. รู้และเข้าใจภาษาอาหรับหรือภาษามลายูเพื่อการศึกษาศาสนาอิสลาม

มาตรฐาน อ 1.2 ยึดมั่นในการกระทำความดี และศรัทธาในหลักการของศาสนาอิสลาม

1. ยึดมั่นในหลักการศรัทธา
2. เชื่อมมั่นในหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม

3. เชื่อมมั่นในหลักจริยธรรมอิสลาม
4. เชื่อมมั่นและเห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์อิสลาม
5. ตระหนักในความจำเป็นและเห็นคุณค่าของอัลกุรอานและหะดีษ
6. เห็นคุณค่าของภาษาอาหรับหรือภาษามลายู ในการศึกษาศาสนาอิสลาม

มาตรฐาน อ 1.3 ปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม และนำหลักการของศาสนาอิสลามไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่ออยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

1. ปฏิบัติตามหลักการศรัทธาในการดำรงชีวิต
2. ปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม
3. ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมอิสลาม
4. เล่าเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์อิสลาม
5. อ่าน ท่องจำและปฏิบัติต่ออัลกุรอานและหะดีษ ได้ถูกต้องเป็นกิจนิสัย
6. ใช้ภาษาอาหรับหรือภาษามลายู ในการศึกษาศาสนาอิสลาม

การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษา จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และให้ข้อมูลถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน

5.3 การจัดการเรียนอิสลามศึกษาต้องใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากสรรพสิ่งทั้งหลายที่อัลลอฮทรงสร้างธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนอิสลามศึกษาด้วย

ในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา ซึ่งกำหนดให้สอนในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและบูรณาการในกลุ่มสาระอื่น ๆ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางจัดการเรียนรู้

ได้หลายลักษณะเช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการแบบ โครงการ และแนวการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 คือต้องสนองต่อความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ หลักการของศาสนาอิสลาม จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ ทั้งนี้ให้ยืดหยุ่นเวลาเรียนตามความเหมาะสม เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความสนุกสนานได้ ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์และปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักการของศาสนาอิสลาม สำหรับในช่วงชั้นที่ 2 คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ก็จัดการเรียนรู้คล้ายกับช่วงชั้นที่ 1 โดยมุ่งเน้นทักษะ การทำงานเป็นกลุ่ม การสอบแบบบูรณาการ โครงการ การใช้หัวเรื่องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การค้นคว้า การแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างสรรค์ผลงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดศรัทธา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม

สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่น ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างคุ่มค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่องทั้งนี้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันคิด และสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวหรือในระบบสารสนเทศ มาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอด ช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้ได้อย่างพอเพียง ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อิสลามศึกษาในระดับชั้นเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือมุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักการของศาสนาอิสลาม อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อิสลามศึกษาจึงต้องใช้วิธีการที่

หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม การปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม และผลงานจาก โครงการหรือแฟ้มสะสมงาน ซึ่งจะให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิสลามศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน โดยความเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษา

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อิสลามศึกษาในระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ เป็นรายปีและช่วงชั้น เพื่อสถานศึกษานำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งเพื่อพิจารณาตัดสินเลื่อนช่วงชั้นกรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้อิสลามศึกษาจะต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและทำการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อิสลามศึกษาในระดับเขตพื้นที่ ระดับชาติ สถานศึกษา ต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของช่วงชั้นแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพอิสลามศึกษาระดับเขตพื้นที่หรือระดับชาติ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ภาคผนวก ฉ

จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาอิสลามศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. รู้และเข้าใจความหมาย เนื้อหาสาระที่เป็นสื่อนำไปสู่การศรัทธา
2. วิเคราะห์ จำแนกข้อเท็จจริงที่ก่อให้เกิดศรัทธาได้
3. ศรัทธาในหลักการศรัทธา 6 ประการอย่างมีเหตุผล
4. รู้และเข้าใจความหมายเนื้อหาสาระที่เป็นหลักปฏิบัติ 5 ประการ
5. วิเคราะห์ผลดีของศาสนกิจ ต่อผู้ปฏิบัติและผลเสียต่อผู้ไม่ปฏิบัติ
6. จำแนกการกระทำที่อนุวัติ และไม่อนุวัติ พร้อมนำเสนอแนวทางที่อนุวัติมาปฏิบัติ
7. เห็นคุณค่าและประโยชน์ของศาสนกิจ
8. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัดและเศาะหะบะฮ์
9. นำแนวทางการปฏิบัติของท่านนบีมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
10. รู้และเข้าใจในจริยธรรมอิสลาม
11. เป็นแบบอย่าง และสามารถนำหลักธรรมตามคำสั่งสอนของศาสนาอิสลามไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
12. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับฐานที่เดลีง กฏการอ่าน “ นูน “ สากีนะฮ์ และตันวิน กฏการอ่าน “ มีม “ ที่มีเครื่องหมายสูง กฏการอ่านอักษรกอลเกาะละฮ์
13. อ่าน และท่องจำสุเราะฮ์ ที่กำหนดได้คล่องแคล่วแม่นยำ และบอกความหมายของสุเราะฮ์ได้
14. สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้อง
15. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการอ่าน เขียนคำศัพท์ หรือประโยคที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลามได้

บทคัดย่อ

การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสตูล ในองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของการใช้หลักสูตร และรูปแบบการประเมินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบจำลอง ชิปปี้ (CIPP model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (goal – attainment model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาจำนวน 105 คน นักเรียนจำนวน 365 คน และผู้ปกครองจำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยแบบประเมิน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบโดยใช้เกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินซึ่งเท่ากับ 3.5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด (225 คน)

ผลการศึกษารายองค์ประกอบด้านบริบท พบว่าหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นอย่างดี และยังคงสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงสอดคล้องกับสภาพ และการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ส่วนองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าด้านบุคลากรมีความเหมาะสม แต่ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อมีไม่พอเพียง ขาดความหลากหลาย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนหากอุปกรณ์ งบประมาณ และสื่ออื่น ๆ ไม่พอ องค์ประกอบด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือมีกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการวัดผล ประเมินผลและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมและวางแผนเตรียมการต่าง ๆ เช่นการจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ในส่วนของการนิเทศ ติดตามและประเมินผลยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และส่วนของผู้ปกครองด้านการมีส่วนร่วมในหลักสูตรยังมีน้อยมาก โรงเรียนยังไม่เปิดให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใดนัก องค์ประกอบด้านผลผลิตพบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือบุคลากรได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรมตามที่กำหนด สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำตามแบบอย่างและเป็นแบบอย่างที่ดีได้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 76.20

**AN EVALUATION OF THE ISLAMIC STUDY CURRICULUM IMPLEMENTATION
OF PRIMARY SCHOOLS IN SATUN PROVINCE**

An Abstract

By

Hatya Malinee

**Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement**

May 2003

Copyrighted by Thaksin University

The aim of this research study was to evaluate the application of the Islamic-study curriculum at the schools under the Satun Provincial Primary Education Office with reference to the components of the application: context, basic factor, process, and product. The form of the evaluation in this research was based on the CIPP model by Daniel L. Stufflebeam applied together with the goal-attainment model by Tyler. The sample of the study consisted of 101 school administrators, 105 Islamic-study teachers, 365 students, and 365 guardians of the students. The instruments of the research study consisted of an evaluation form, a questionnaire, an interview form, and a test, the criterion for evaluation having been set by experts at 3.5 and achievement scores having been placed at no less than 70 per cent. The number of students who passed the criterion was 70 per cent of all the students (225).

Following are the findings of the study. On the component of context, the principles and aims of the curriculum conformed to the primary education curriculum of 1978 as revised in 1990 and to the curriculum of fundamental education of 2001, corresponded to the desires of Muslim Thais and those concerned, were responsive to the conditions of problems and problem solution in connection with existing development of educational quality, and were feasible. On the basic-factor component, the personnel aspect was adequate, while the matters of budget, supplies, equipment, and media were inadequate and lacking in diversity, which adversely affected the quality of instruction. On the process component, the instructional process, the evaluation of learning, and the curriculum administration were at a satisfactory level as a whole. The instructional process was diversified. Measurement and evaluation were carried out with their results applied for instructional improvement. Measures of promotion and planning were effected, such as those in relation to activities of various kinds. As for supervision, monitoring, and evaluation, there was room for improvement. As regards the guardians, their participation in the curriculum was minimal, the schools not having allowed much community participation. On the product component, the outcome of curriculum implementation was at a satisfactory level as a whole. The personnel had been developed satisfactorily, and the students had desirable values and attributes, with merit and ethics as prescribed, were able to apply them to daily life and to follow examples as well as set good examples. The students attained passing scores of learning achievement at 76.20 per cent.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสัจยะ มาลินี
วัน เดือน ปีเกิด	30 ตุลาคม 2515
สถานที่เกิด	อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7 หมู่ 4 ตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล 91160
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล 91000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
พ.ศ. 2539	ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา